

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

DOKAP

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Doğu Karadeniz Projesi
Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

DOĞU KARADENİZ PROJESİ

EYLEM PLANI

2024-2028

TARIMSAL SULAMADA
VERİMLİLİK
KÜLTÜR VARLIKLARININ
YAŞATILMASI
KIRSAL KALKINMA
SAĞLIKLI ÜRETİM
SAĞLIKLI TOPLUM
TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER
TARIM ODAKLI
HAYVANSAL
ÜRETİM
İNNOVASYON
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
NİTELİKLİ TARIM
BİLGİ EVLERİ
KODLAYAN GENÇLİK
TURİZMDE MARKA
DESTİNASYONLAR
YEŞİLE YOLCULUK
YEREL KALKINMA HAMLESİ
İSTİHTAM ODAKLILIK
ENGELSİZ
YAŞAM
YAYLADA TURİZM
ARICILIK
EKOTURİZM
GÜÇLÜ TARIMSAL
ÖRGÜTLER
MAVİ EKONOMİ
KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ

DOĞU KARADENİZ PROJESİ EYLEM PLANI 2024-2028

"Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, Doğu Karadeniz ve Konya Ovası'na özel olarak odaklanacağız.

Bu bölgelerimizde sulama yatırımlarını tamamlamayı, akıllı tarım uygulamalarına hızla geçmeyi, kırsal ekonomileri çeşitlendirmeyi ve turizm gelirlerini artırmayı hedefliyoruz."

30 Eylül 2024

Recep Tayyip ERDOĞAN
T.C. CUMHURBAŞKANI

ÖNSÖZ

Türkiye Yüzyılı vizyonuyla On İkinci Kalkınma Planı döneminde her bir bölgemizin refahının artırılması, refahın daha adil paylaşılması ve bölgelerimiz arasında gelişmişlik farklarının azaltılması temel amacımız olmaya devam edecektir.

Doğu Anadolu Projesi (DAP), Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP), Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ve Konya Ovası Projesi (KOP) Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarımız ve tüm Türkiye'yi kapsayan 26 kalkınma ajansımız bölgelerimizin kalkınmasında, vatandaşlarımızın yaşam kalitesinin süratle yükseltilmesinde ve yerel kalkınma hamlemizde lokomotif olma görevlerini sürdürmektedir.

Bu kapsamda, ülkemizin ve dünyanın biyosfer rezerv alanlarını barındıran DOKAP bölgemizde yeşil ve mavi büyümeyi sağlayarak nitelikli tarımı ve Yeşil Yol odağında turizmi vizyon olarak belirledik. DOKAP Bölgesi'nde tarımda etkin sulamayı gerçekleştirecek, mavi ekonomi ve turizm odaklı iktisadi büyümeyle vatandaşlarımızın gelir artışını sağlayacağız.

Ülkemizin ve DOKAP Bölgesi'nin ekonomik ve sosyal olarak kalkınmasına katkı sağlayacak ve Türkiye Yüzyılı'nı gerçekleştirmemizde önemli bir rol üstlenecek olan DOKAP Eylem Planı'mızın hayırlı olmasını diler; hazırlanmasında emeği geçen herkesi yürekten tebrik ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
T.C. CUMHURBAŞKANI

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, ülkemizi büyük atılımlar ve vizyon projelerle buluşturuyoruz. Türkiye Yüzyılında daha büyük, daha güçlü ve müreffeh bir Türkiye'yi inşa ederken refahın ülke sathında dengeli yayılmasını temin edecek adımlarımızı kararlılıkla atıyoruz. Ülkemizi muasır medeniyetler seviyesinin de üzerine çıkarma yolculuğumuza tüm bölgelerimizi dahil ediyoruz.

Tarihi İpek Yolunun önemli liman merkezlerinden, Karadeniz Havzası ve Kafkasya'nın dünyaya açılan kapısı Doğu Karadeniz Bölgesi de kalkınma atılımlarımızdan hak ettiği payı ziyadesiyle alıyor. Geçtiğimiz 22 yılda bölgemizi yatırım, istihdam, üretim ve ihracatla buluşturduk. Yerel ihtiyaçlara yönelik projeler geliştirerek şehirlerimizin ekonomik ve sosyal yapısını güçlendirdik. DOKAP Bölge Kalkınma İdaremiz eliyle de bölgenin çok boyutlu ve entegre kalkınmasını sağlayacak projeleri hayata geçirdik. Bölge Kalkınma İdaremiz son 12 yılda, sürdürülebilir büyümeyi hedefleyen toplam 947 projeye 11,3 milyar lira tutarında kaynak sağladı.

Yenilikçi, kapsayıcı ve uzun vadeli planlama anlayışını DOKAP Bölgesi'nin Türkiye Yüzyılı'nda çok boyutlu kalkınmasının reçetesi olarak değerlendiriyoruz. Bu doğrultuda hazırladığımız 2024-2028 DOKAP Eylem Planımız; bölgemizin rekabet gücünü artırmaya ve yerel potansiyeli en üst düzeyde değerlendirmeye yönelik özgün ve bütüncül bir yol haritası sunuyor.

Yoğun bir mutfak çalışmasının neticesinde hazırlanan planda; “sürdürülebilir bir kalkınma anlayışı ile nitelikli tarımı ve mavi ekonomisiyle büyüyen, yeşile yolculuk odağında turizmin geliştiği bir DOKAP Bölgesi” vizyonu ortaya koyduk. Plan doğrultusunda; Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim, Tarımda Gelir Artışı, Mavi Ekonomide Gelir Artışı ve Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Öncelikli Dönüşüm Programları olmak üzere dört dönüşüm programını devreye alıyoruz. Dönüşüm programlarımız ile DOKAP Bölgesi'nde yüksek verim odaklı katma değerli üretimi ve kapasiteyi yükseltecek, istihdamı artıracak toplam büyüklüğü 394 milyar lira olan 158 projeyi hayata geçireceğiz.

Yerel Kalkınma Hamlemiz doğrultusunda; toplumsal refahı yükseltecek kapsayıcı ve katılımcı politikaları uygulamaya kararlılıkla devam edeceğiz. 2024-2028 DOKAP Eylem Planı hazırlık sürecine katkı veren tüm kurum ve kuruluşlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışmaların hazırlanmasında emeği geçen herkesi tebrik ediyorum.

Mehmet Fatih KACIR
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI

2024-2028 dönemini kapsayan Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Eylem Planları 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 23/A maddesi ile 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 8 inci maddesi uyarınca 7 Mart 2025 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından uygun görülerek yürürlüğe girmiştir.

İÇİNDEKİLER

1.	2024-2028 DOKAP EYLEM PLANININ VİZYONU VE KURGUSU	9
2.	BÖLGENİN SOSYOEKONOMİK GÖRÜNÜMÜ	10
2.1	DOKAP Bölgesi	10
2.2	Nüfus ve Demografi	11
2.3	Bölgede Ekonomi	11
3.	EYLEM PLANI HAZIRLIĞINDA POLİTİKA BELGELERİNİN ANALİZİ VE REFERANS ALINAN ÇALIŞMALAR	17
3.1	2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde DOKAP Bölgesi	17
3.2	2024-2028 Bölge Planlarında DOKAP Bölgesi	22
3.3	Referans Alınan Diğer Politika Belgeleri ve Çalışmalar	24
4.	EYLEM PLANI KAPSAMINDA UYGULANACAK ÖNCELİKLİ DÖNÜŞÜM PROGRAMLARI	25
4.1	ÖDÖP 1: Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı	25
4.2	ÖDÖP 2: Tarımda Gelir Artışı Programı	27
4.3	ÖDÖP 3: Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı	30
4.4	ÖDÖP 4: Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı	33
5.	EYLEM PLANI KAPSAMINDAKİ PROJELER	37
6.	EYLEM PLANI ÖZET BÜTÇESİ	39
7.	DOKAP EYLEM PLANININ KOORDİNASYONU VE UYGULANMASI	41
8.	DOKAP EYLEM PLANININ İZLENMESİ	42
9.	DOKAP EYLEM PLANININ İLETİŞİMİ	43
EK:	2024-2028 DOKAP EYLEM PLANI KAPSAMINDAKİ PROJELER	45

TABLolar

Tablo 2-1: DOKAP İlleri SEGE Sıralamaları	11
Tablo 2-2: Yıllara Göre DOKAP İlleri ve Türkiye Kişi Başı GSYH	12
Tablo 2-3: DOKAP Bölgesi İl Bazında İhracat ve İthalat Tutarları	13
Tablo 4-1: Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı Göstergeleri	27
Tablo 4-2: Tarımda Gelir Artışı Programı Göstergeleri	30
Tablo 4-3: Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı Göstergeleri	33
Tablo 4-4: Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı Göstergeleri	36
Tablo 6-1: DOKAP Eylem Planı 2024-2028 Özet Bütçe Tablosu	39

GRAFİKLER

Grafik 2-1: Bölgede Öne Çıkan Bitkisel Ürünlerin Türkiye İçindeki Payı (2023)	14
Grafik 2-2: Yıllar Bazında DOKAP Bölgesi Geceleme Sayısı (2004-2023)	15
Grafik 2-3: Yıllar Bazında DOKAP Bölgesi Yatak Sayısı (2004-2023)	16

ŞEKİLLER

Şekil 2-1: Düzey-2 Sınıflamasına Göre DOKAP Bölgesi	10
Şekil 3-1: BGUS Mekânsal Tipoloji	18
Şekil 3-2: DOKAP İllerinin BGUS Tipolojisi	18

KISALTMALAR

AR-GE	Araştırma ve Geliştirme
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BKİ	Bölge Kalkınma İdaresi
BGUS	Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
CSBB	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
DOKA	Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı
DOKAP	Doğu Karadeniz Projesi
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EKK	Ekonomi Koordinasyon Kurulu
GSKD	Gayri Safi Katma Değer
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
KUDAKA	Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı
KTKGB	Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi
KTÜ	Karadeniz Teknik Üniversitesi
OKA	Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖDÖP	Öncelikli Dönüşüm Programı
SEGE	Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları
TİGH	Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri
TM	Turizm Merkezi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UAB	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YER-SİS	Türkiye’de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması

1. 2024-2028 DOKAP EYLEM PLANININ VİZYONU VE KURGUSU

2024-2028 yıllarını kapsayan DOKAP Eylem Planı, bölgenin ekonomik potansiyeli ile birlikte yapısal darboğazlarını da göz önüne alarak sürdürülebilir, kapsayıcı ve ulusal refaha azami katkı verecek bir anlayışla Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2024-2028) ile uyumlu ve bölge için belirlenen kalkınma vizyonu doğrultusunda hazırlanmıştır. Buna göre DOKAP Eylem Planı'nın vizyonu: "sürdürülebilir kalkınma anlayışı çerçevesinde nitelikli tarım ve mavi ekonomiyle büyüyen, yeşile yolculuk odağında turizmin geliştiği bir DOKAP Bölgesi" dir.

DOKAP Eylem Planı bölge illerindeki yatırımların planlama, programlama, projelendirme, takip ve uygulamasının koordinasyonu amacıyla belirlenen vizyon çerçevesinde; nitelik, kapsam ve uygulayıcı kuruluş açısından bizatihi bölgeye özgü; bölgeyi önceleyen ve bölgesel kalkınmayı tetikleyici niteliği ağır basan kamu yatırımları ve projelerden oluşmakta; özel sektör yatırımlarına yön göstermektedir.

Bu perspektifle bölgenin ekonomik yapısında dönüşüm gerçekleştirilmesi amacıyla aşağıdaki Öncelikli Dönüşüm Programları (ÖDÖP) belirlenmiştir. Öncelikli dönüşüm programlarında bölgede gelirin ve istihdamın iklim-akıllı perspektifle artırılması temel yaklaşımdır. Özellikle tarım ve kırsal kalkınma ile sulama ve turizm altyapısına yönelik projelerde gelirin artırılmasına, istihdam düzeyinin yükseltilmesine, ekonomik faaliyetlerin iklime duyarlı hale getirilmesine öncelik verilecektir.

DOKAP Eylem Planı'nın ÖDÖP'leri;

1. Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı
2. Tarımda Gelir Artışı Programı
3. Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı
4. Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı'dır.

Belirlenen vizyon, perspektif ve ÖDÖP'ler dikkate alınarak 2024-2028 döneminde DOKAP Eylem Planı'nda yatırımlar, projeler ve faaliyetler üç temel ekseninde ele alınmaktadır:

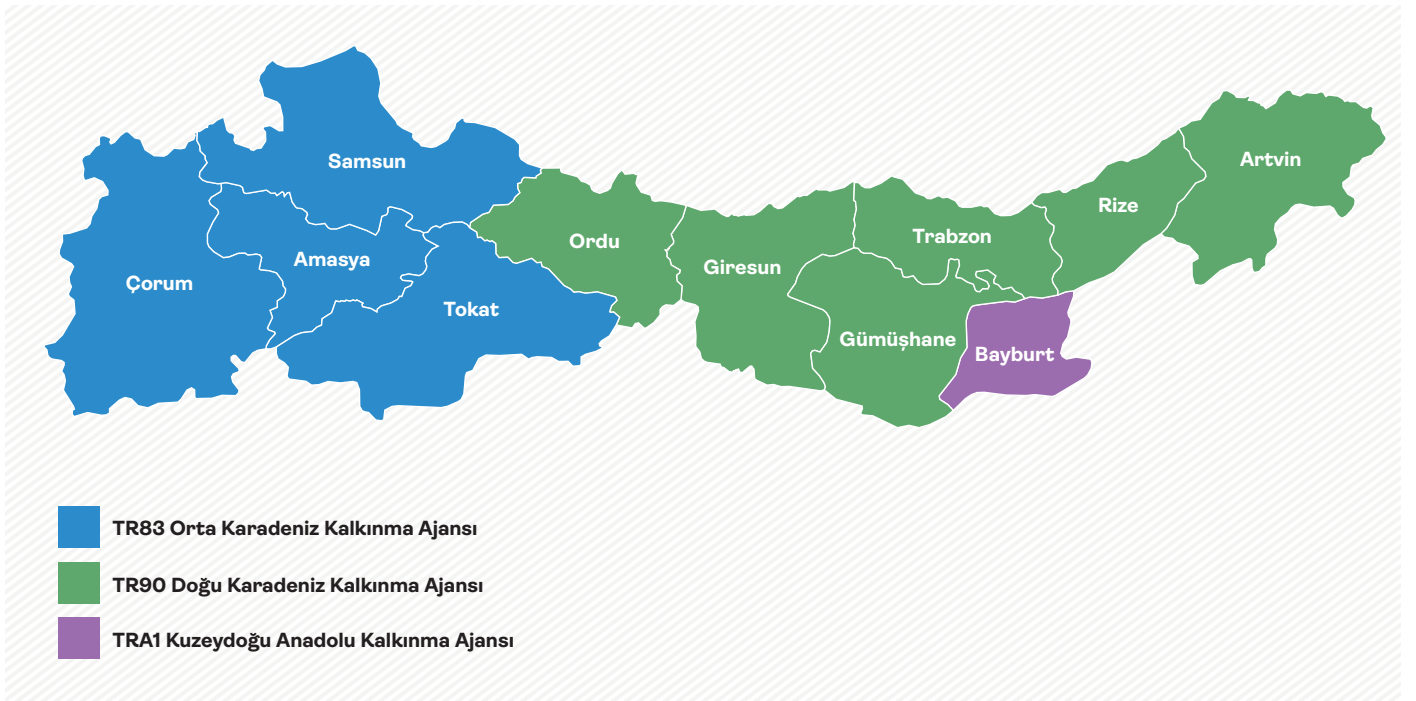
- Bölgenin kalkınma vizyonu çerçevesinde ve ÖDÖP'ler kapsamında bütün kamu kurum ve kuruluşları ile DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından yapılacak yatırımlar ve desteklenecek faaliyetler,
- Bölgenin kalkınmasında önem teşkil ettiği değerlendirilen, bölgenin kalkınmasını tetikleyici etkiye sahip, takibi gerekli görülen bütün kamu kurum ve kuruluşlarının büyük ölçekli altyapı yatırımları,
- Kalkınmayı tamamlayıcı niteliği haiz, bölgede kapsayıcı kalkınmaya hizmet edeceği değerlendirilen ve genellikle dar bir yörede, havzada veya alt bölgede etkiler doğurması beklenen bütün kamu kurum ve kuruluşlarının küçük ölçekli yatırımları.

2. BÖLGENİN SOSYOEKONOMİK GÖRÜNÜMÜ

2.1 DOKAP Bölgesi

DOKAP Bölgesi; Amasya, Çorum¹, Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat ve Trabzon illerinden oluşmaktadır. Bölge 76.871 km² ile Türkiye yüz ölçümünün yüzde 9,8'ini oluşturmaktadır. DOKAP Bölgesi'nde yüz ölçümü en büyük il 12.820 km² ile Çorum, en küçük il ise 3.739 km² ile Bayburt'tur. Bölge genelinde 11 il, 125 ilçe, 3.437 köy bulunmaktadır. Ordu, Samsun ve Trabzon illeri büyükşehir statüsündedir.

Şekil 2-1: Düzey-2 Sınıflamasına Göre DOKAP Bölgesi

Bölge, Türkiye'nin geri kalanıyla olduğu kadar bölge içindeki heterojen yapısıyla gelişmişlik farklılıklarını barındırmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması'nda (İlçe SEGE-2022) bölgede bulunan 133 ilçeden sadece 2'si 1'inci kademe, 15'i 2'nci kademe, 29'u 3'üncü kademe, 35'i 4'üncü kademe, 41'i 5'inci kademe ve 11'i 6'ncı kademede yer almaktadır. Bölgede İlçe SEGE-2022 sıralaması en yüksek olan ilçe Trabzon-Ortahisar iken, son sırada Ordu'nun Akkuş ilçesi yer almaktadır.

¹ 13 Mayıs 2020 tarihli ve 31126 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2538 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'na göre Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat ve Trabzon illerinden oluşan DOKAP BKİ görev alanına Amasya ve Çorum illeri ilave edilerek il sayısı on bire ulaşmıştır.

² 9 Eylül 2016 tarihli ve 29826 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2016/9140 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun ve Trabzon illerinden oluşan DOKAP Bölgesine Tokat ili de eklenmiştir.

Tablo 2-1: DOKAP İlleri SEGE Sıralamaları

İller	İl Sıralaması		İlçe Sıralaması			
	SEGE-2011	SEGE-2017	En Ön Sırada Gelen İlçe	SEGE-2022 Sıralaması	En Son Sırada Gelen İlçe	SEGE-2022 Sıralaması
Amasya	37	38	Merkez	190	Göynücek	836
Artvin	44	49	Merkez	143	Ardanuç	599
Bayburt	64	65	Merkez	284	Demirözü	795
Çorum	50	50	Merkez	129	Uğurludağ	887
Giresun	52	53	Merkez	109	Çamoluk	886
Gümüşhane	62	64	Merkez	189	Kürtün	785
Ordu	61	60	Altınordu	113	Akkuş	912
Rize	34	36	Merkez	119	İkizdere	631
Samsun	33	31	Atakum	60	Ayvacık	829
Tokat	57	56	Merkez	132	Başçiftlik	892
Trabzon	31	26	Ortahisar	56	Hayrat	768

Kaynak: İl SEGE-2011, İl SEGE-2017, İlçe SEGE-2022.

2.2 Nüfus ve Demografi

DOKAP Bölgesi'nin nüfusu 2013 yılında 5 milyon 343 bin 842 kişi iken, 2023 yılında 5 milyon 671 bin 672 kişi olmuştur. Bölgenin Türkiye nüfusu içindeki payı yıllar itibarıyla azalış göstermektedir ve 2023 yılında yüzde 6,64 olarak gerçekleşmiştir. DOKAP illerinden en fazla nüfusa sahip il, 1 milyon 377 bin 546 kişi ile bölge nüfusunun yüzde 24'üne ev sahipliği yapan Samsun'dur. Samsun'u sırasıyla Trabzon (yüzde 15), Ordu (yüzde 14) ve Tokat (yüzde 11) takip etmektedir.

Bölgede nüfus mekânsal olarak kıyı boyunca -şeritvari- biçimde çok sayıda küçük yerleşimlere dağılmaktadır. İç kesimlerde yer alan yerleşimlerde ise nüfus kent merkezlerinde yoğunlaşmaktadır.

2.3 Bölgede Ekonomi

DOKAP illerinin 2023 yılında kişi başı GSYH değerleri incelendiğinde en yüksek değere sahip il 334.221 TL ile Artvin; en düşük değere sahip il ise 212.123 TL ile Tokat'tır. Artvin'in kişi başı GSYH değerinin diğer illere göre fazla olmasının nedeni, görece az nüfusa sahip olan ilde son yıllarda gerçekleştirilen baraj ve bununla ilişkili diğer büyük ölçekli altyapı yatırımlarıdır. Bölge genelinde kişi başı gelirden reel fiyatlarla yıllar itibarıyla bir gerileme olduğu görülmektedir (Tablo 2-2).

Tablo 2-2: Yıllara Göre DOKAP İlleri ve Türkiye Kişi Başı GSYH

(2024 fiyatlarıyla, TL)

İller	2013	2018	2023
Amasya	298.962	290.815	288.676
Artvin	387.752	386.687	334.221
Bayburt	278.060	266.714	229.510
Çorum	265.557	256.381	271.800
Giresun	245.592	233.833	232.586
Gümüşhane	308.547	240.338	222.901
Ordu	224.849	233.534	231.070
Rize	336.275	331.530	278.880
Samsun	291.340	280.173	319.248
Tokat	218.165	213.963	212.123
Trabzon	315.284	305.211	281.005
Türkiye	423.456	432.156	460.094

Kaynak: TÜİK

Bölge ekonomisinin genel görünümüyle alakalı olarak bir diğer önemli gösterge ihracat ve ithalat kapasitesidir. Buna göre DOKAP Bölgesi'nin Türkiye toplam ihracatı içerisindeki payının son yıllarda arttığı görülmektedir (Tablo 2-3). 2013 yılında DOKAP Bölgesi dış ticaret dengesi 1,5 milyar ABD Doları iken, 2023 yılında -148 milyon ABD Doları olmuştur. 2023 yılında en fazla ihracat yapan iller Çorum ve Samsun'dur. Ayrıca 2023 yılında dış ticaret dengesi negatif olan iller ise Bayburt ve Çorum olmuştur.

Bölge GSYH'nın sektörel dağılımında, tarım yüzde 24 oranında pay almaktadır. Ancak bölge illerinin çoğunda tarım baskın ekonomik faaliyetlerdir. DOKAP Bölgesi arazi yapısı, işletme büyüklüğü, bitkisel ürün çeşitliliği ve ürün verimliliği açısından coğrafi açıdan dezavantajlı konumda olsa bile bazı endüstriyel ve stratejik tarım ürünlerinin üretiminde önemli rekabet gücüne sahiptir. DOKAP Bölgesi'ne sonradan dâhil edilen Amasya, Çorum ve Tokat illeri yüksek tarımsal üretim potansiyelleri sayesinde bölge istatistiklerine pozitif katkı sunmaktadır.

Tablo 2-3: DOKAP Bölgesi İl Bazında İhracat ve İthalat Tutarları

(Bin ABD Doları)

İller	2013		2018		2023	
İller	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Amasya	86.267	25.568	109.959	48.448	163.094	63.738
Artvin	67.654	36.495	52.693	23.336	66.299	23.070
Bayburt	316	4.099	1.227	225	140	256
Çorum	174.953	111.137	714.557	514.916	1.887.656	4.005.307
Giresun	149.461	9.445	149.693	21.379	380.334	22.554
Gümüşhane	6	2.127	34.226	4.830	48.165	1.793
Ordu	169.078	33.729	204.168	35.981	323.265	91.202
Rize	354.741	38.155	151.009	16.287	205.632	14.326
Samsun	423.397	778.068	642.185	828.304	1.280.182	1.195.152
Tokat	27.758	21.216	19.318	17.605	37.483	31.558
Trabzon	1.183.247	109.882	1.064.045	87.873	1.058.606	150.065
DOKAP	2.636.878	1.169.921	3.143.080	1.599.184	5.450.856	5.599.021
Türkiye	161.480.915	260.822.803	177.168.756	231.152.483	255.627.429	361.966.913
DOKAP/ Türkiye (%)	1,6	0,4	1,8	0,7	2,1	1,5

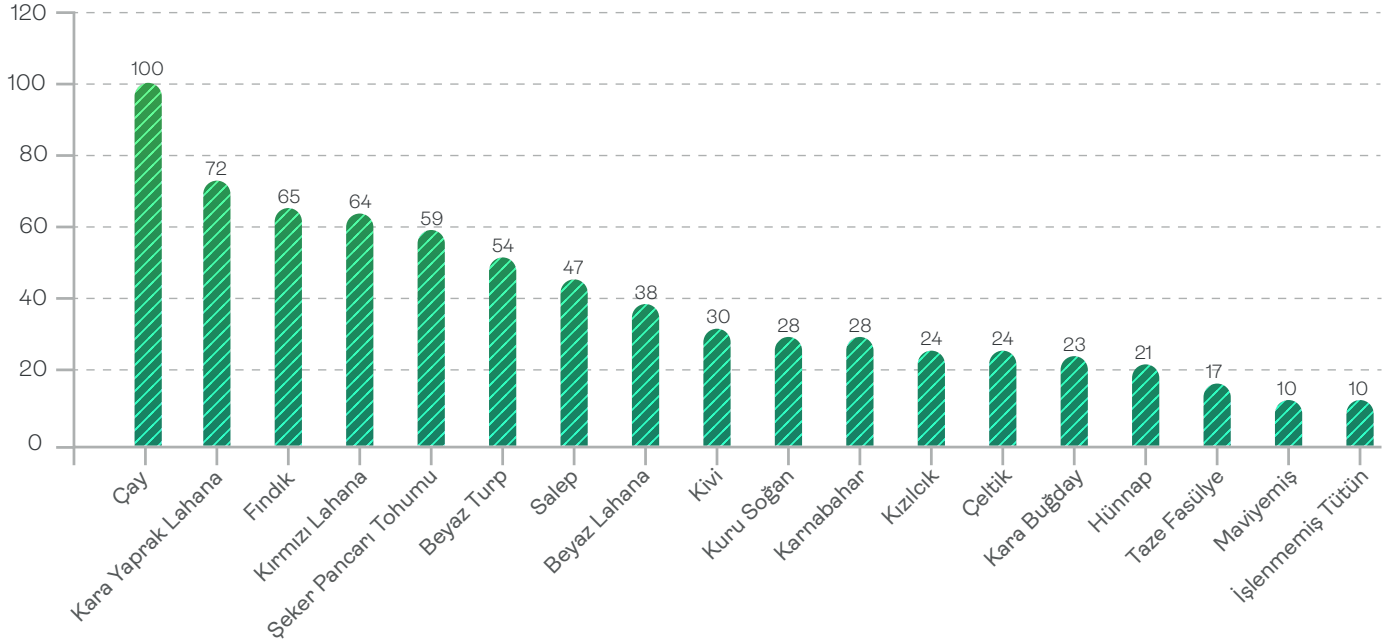
Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

DOKAP Bölgesi her ne kadar yoğun yağış alan bir bölge olarak bilinse de genel kanının aksine heterojen agro-ekolojik özellikler taşımaktadır. Bu sebeple alt bölgeler bazında sulamaya ihtiyacı olan tarım arazileri bulunmakta ve bu ihtiyaç farklılık göstermektedir. Yağış miktarına bağlı olarak bazı alt bölgelerde sulama sistemlerine olan ihtiyaç fazlayken, yıllık yağışın metrekarede 2.000 mm ve üzeri olduğu alt bölgelerde ilave sulama sistemlerine ihtiyaç duyulmamaktadır. Bölge genelinde küçük ölçekli sulama işlerinin yürütülebileceği toplam arazi varlığı yaklaşık 1,8 milyon dekadır. Bugüne kadar bölge genelinde Devlet Su İşleri (DSİ), DOKAP BKİ ve il özel idareleri tarafından toplam 3.012.650 da alan sulamaya açılmıştır (DSİ,2024).

DOKAP Bölgesi'nde tarım alanlarının toplam büyüklüğü 2,3 milyon hektardır. Tarım alanlarının yüzde 71'i işlenen tarım alanı, yüzde 29'u da meyvecilik ve bağ alanlarından meydana gelmektedir. Bölgede işlenen tarım alanı ile uzun ömürlü bitki alanı bakımından en büyük alana sahip il 537.964 hektarla Çorum, en küçük alana sahip il ise 30.052 hektarla Artvin'dir. 2023 yılı itibarıyla bölgede işlenen tarım alanı ve uzun ömürlü bitkiler alanı toplamı Türkiye toplamının yüzde 9,5'ünü oluşturmaktadır. Yine 2023 yılında bölgenin tarımsal GSKD miktarı Türkiye'nin toplam tarımsal GSKD'sinin yüzde 8'ini meydana getirmiştir.

Bölgenin başat tarımsal ürünleri fındık ve çaydır. DOKAP Bölgesi 422.777 ton ile Türkiye'deki fındığın yüzde 65'ini üretmektedir. Ordu 198.841 ton ile Türkiye birincisi iken, onu 112.536 ton ile takip etmektedir. Türkiye'de çay üretiminin tamamı DOKAP Bölgesi'nde gerçekleşmektedir. 2023 yılında Türkiye'de 1.356.556 ton yaş çay üretimi gerçekleştirilmiştir.

Grafik 2-1: Bölgede Öne Çıkan Bitkisel Ürünlerin Türkiye İçindeki Payı (2023)

Kaynak: TÜİK verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır

Bölge, bitkisel üretimde olduğu kadar, hayvancılıkta da önemli üretim kapasitesine sahiptir. Özellikle büyükbaş hayvancılıkta, DOKAP illerindeki toplam manda varlığı (41.491) Türkiye geneli manda varlığının yüzde 26'sını oluşturmaktadır. Samsun ili tek başına toplam 20.009 adet manda ile Türkiye geneli manda varlığının yüzde 13'ünü karşılamaktadır (TÜİK, 2023).

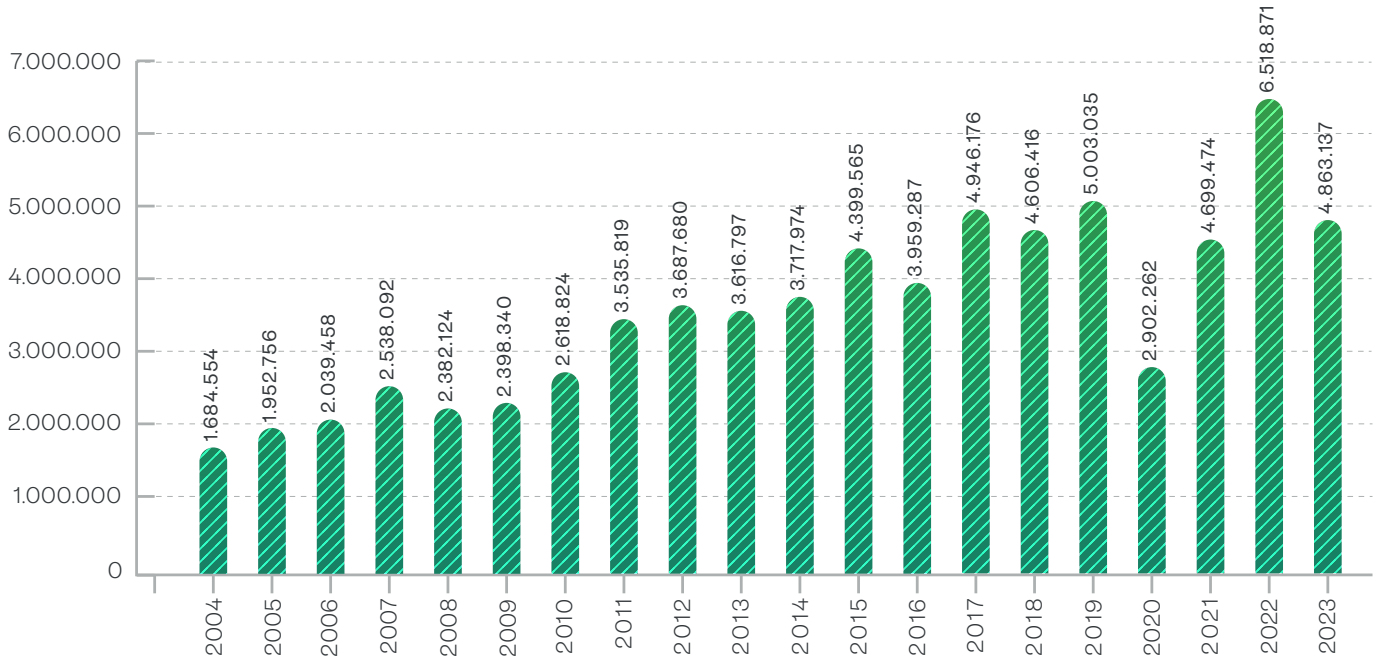
Bölge iklim koşulları, milli parkları ve rezerv alanlarıyla arıcılıkta da önemli rekabet gücüne sahiptir. 2023 yılında Türkiye'de üretilen toplam balın yüzde 23'ü (25.817 ton) bölgede üretilmiştir. Ordu toplam 19.007 ton bal üretimi ile Türkiye geneli bal üretiminin yaklaşık beşte birini (yüzde 17) tek başına sağlamaktadır.

Adını kıyısı olduğu Karadeniz'den alan bölgede gerek avcılık gerekse yetiştiricilik alanında hem denizde hem de iç sularda önemli su ürünleri potansiyeli mevcuttur. DOKAP Bölgesi'nde toplam avlanan ve yetiştirilen su ürünleri miktarı Türkiye genelinin yüzde 10,3'ünü oluşturmaktadır (TÜİK, 2023). Bölgede 2023 yılında toplam su ürünleri üretim miktarı 59.617 ton olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan Doğu Karadeniz İhracatçıları Birliği'nin 2023 yılı verilerine göre bölge genelinde su ürünleri ihracatı, 178 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Bölgedeki depolama kapasitesinin ve katma değerli ürün üretiminin düşük olması ihracatın sınırlı kalmasına sebep olmaktadır.

Bölge ekonomisinde tarıma bağımlı sektörel yapıyı değiştirmeyi amaçlayan DOKAP'la, özellikle son yıllarda somut sonuçların elde edilmeye başlandığı görülmektedir. Bölgede turizm önemli bir sektör olarak yükselmektedir. Doğu Karadeniz Bölgesi doğal kaynakların zenginliği, kültürel varlıkları ve sosyal yapısı ile hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 2023 yılında Türkiye genelinde toplam ziyaretçi sayısı 56 milyon 693 bin 837 iken, bunun yaklaşık yüzde 5'i DOKAP Bölgesi'ni ziyaret etmiştir ve bunun neticesinde DOKAP Bölgesi turizmden 2,8 milyar ABD Doları gelir elde etmiştir.

Ziyaretçi sayıları ve gelir artışıyla birlikte son yirmi yılda DOKAP Bölgesi'nde geceleme sayısında da artış gözlemlenmektedir. Özellikle 2011 yılından sonra ivmelenen geceleme sayısında 2022 yılında tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşılmıştır (Grafik 2-2).

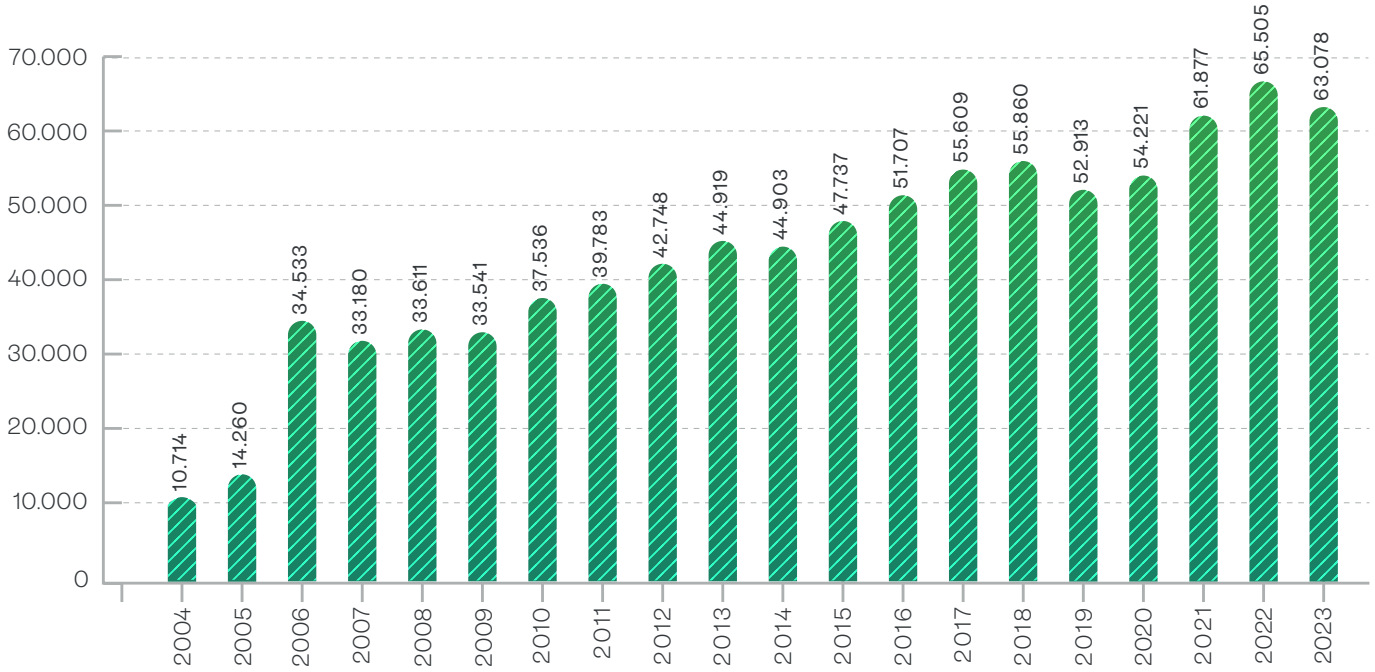
Grafik 2-2: Yıllar Bazında DOKAP Bölgesi Geceleme Sayısı (2004-2023)

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

Geceleme sayısı ile doğru orantılı biçimde bölgenin sahip olduğu yatak sayısı da son yirmi yılda önemli seviyede artış göstermiştir (Grafik 2-3).

Grafik 2-3: Yıllar Bazında DOKAP Bölgesi Yatak Sayısı (2004-2023)

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

Not: 2006 yılında belediye belgeli işletmelerin hesaplama katılmasından dolayı yatak sayısında yüksek bir artış görülmektedir. Diğer taraftan Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın belediye belgeli işletmelere basit konaklama belgesi alma zorunluluğu getirmesi ve söz konusu geçiş süreçlerinin devam etmesi sebebiyle 2022 yılına göre 2023 yılında istatistiklerde düşüş görülmektedir.

DOKAP Bölgesi, Akdeniz ve Ege bölgelerinin aksine, deniz turizminin kısıtlı yapıldığı bir coğrafyaya ve turizm yapısına sahiptir. Bölgenin batı illerinde deniz turizmine uygun sahiller bulunmakla birlikte doğu illerinde turizm faaliyetleri ağırlıklı olarak üst kotlarda gerçekleştirilen yayla faaliyetlerinde yoğunlaşmaktadır. Özellikle son dönemde artan talep yayla turizmini ön plana çıkarmaktadır. Bu kapsamda bölgenin turizm alanında marka değer olmasına katkı sunması için DOKAP BKİ tarafından Doğu Karadeniz Turizm Master Planı hazırlanmıştır. Söz konusu plan çerçevesinde yürütülen “Yeşil Yol Projesi” bölge turizmi ve ekonomisi için büyük önem arz etmektedir.

Bölge, hâlihazırda yürütülen yayla turizminin yanı sıra spor turizmi, eko-turizm gibi değişik konseptlerde turizm faaliyetleri için de çekim merkezi olmaya adaydır. Ayrıca bölgeye kruvaziyer turizmi gibi çeşitli turizm faaliyetlerinin de entegre edilmesi amaçlanmaktadır. Bölge sahip olduğu zengin flora ve fauna kaynakları ile bilimsel gözlem yapmak isteyen birçok araştırmacı için de önemli bir çekim merkezidir.

3. EYLEM PLANI HAZIRLIĞINDA POLİTİKA BELGELERİNİN ANALİZİ VE REFERANS ALINAN ÇALIŞMALAR

2024-2028 DOKAP Eylem Planı, On İkinci Kalkınma Planı'nın başta bölgesel gelişme vizyonu, politikası ve buna ilişkin tedbirleri olmak üzere; Plan'daki diğer sektörel amaçlar gözetilerek hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra DOKAP Eylem Planı'nın esas çerçevesini 2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (BGUS) oluşturmaktadır. DOKAP Bölgesi kapsamında yer alan ve BGUS'a dayanılarak hazırlanan TR83, TR90 ve TRA1 bölge planları DOKAP Eylem Planı'nın ortaya çıkmasında en büyük katkıyı sağlamıştır.

3.1 2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde DOKAP Bölgesi

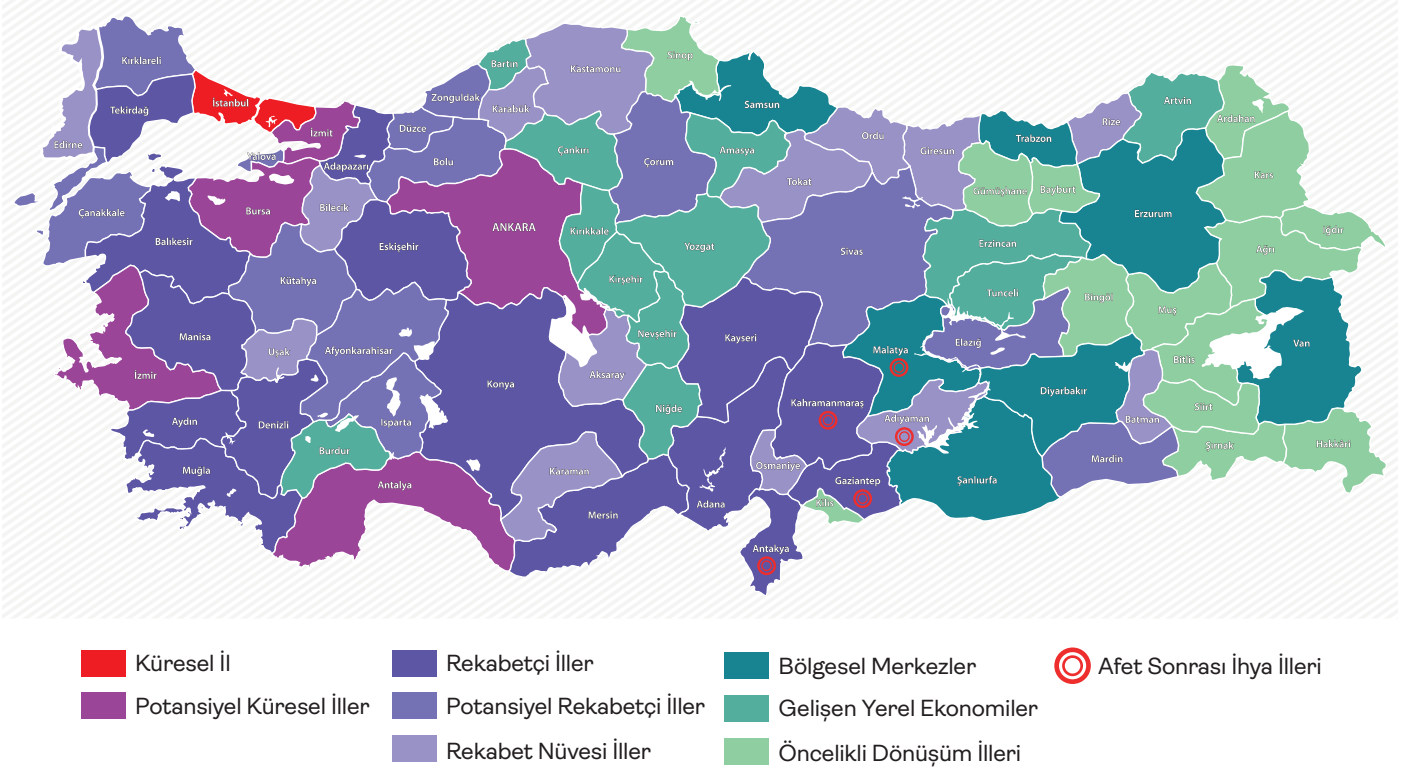
Bölgelerin potansiyellerinin azami seviyede değerlendirilmesi ve rekabet güçlerinin artırılması, sosyal ve ekonomik yönden dengeli bir mekânsal yerleşim yapısının sağlanması, bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması ve tüm bölgelerin ulusal kalkınmaya katkısının en üst seviyeye çıkarılması amacıyla uygulanan bölgesel kalkınma politikalarının temel çerçevesini çizen 2024-2028 BGUS 16/12/2024 tarih ve 9253 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması (YER-SİS) ve SEGE başta olmak üzere ilgili tüm politika dokümanları ve araştırmalardan faydalanılarak; resmi istatistiklerin yanında idari kayıtlardan elde edilen geniş ve olabildiğince güncel bir veri seti kullanılarak çok çeşitli ve bilimsel sosyoekonomik analizler içeren; ilgili tüm paydaşlarla katılımcı bir süreçle hazırlanan BGUS, DOKAP Eylem Planı çalışmalarında On İkinci Kalkınma Planı ile birlikte en temel referans politika belgesi olmuştur.

BGUS'un vizyonu; "Küresel rekabette söz sahibi, refah düzeyi yüksek ve dirençli bölgeleriyle, yerel dinamiklerini kullanarak topyekûn kalkınmış bir Türkiye" olarak belirlenmiştir. Bu vizyon kapsamında; "bölgelerin küresel ekonomik entegrasyonunun güçlendirilmesi, bölgelerin rekabet edebilirliklerinin artırılması, bölgeler arası ekonomik ve sosyal yakınsamanın sağlanması ve afet sonrası ekonomik ve sosyal toparlanmanın sağlanması" stratejik amaçları geliştirilmiştir.

BGUS'ta ayrıca, vizyon ve stratejik amaçların hayata geçirilmesine yönelik bir mekânsal yaklaşım geliştirilmiştir. BGUS mekânsal yaklaşımında bölgesel gelişme stratejileri; vizyon ve stratejik amaçlar dikkate alınarak oluşturulan bir tipoloji çerçevesinde ele alınmıştır. YER-SİS ve SEGE ile birlikte üretim yapısı, gelir düzeyi, ihracat, istihdam ve nüfus gibi bölgesel kalkınmada öne çıkan otuzu aşkın gösterge kullanılarak geliştirilen mekânsal tipolojiye göre iller dokuz ayrı kategoride sınıflandırılmıştır (Şekil 3.1) ve her bir tipoloji için farklı mekânsal stratejiler belirlenmiştir.

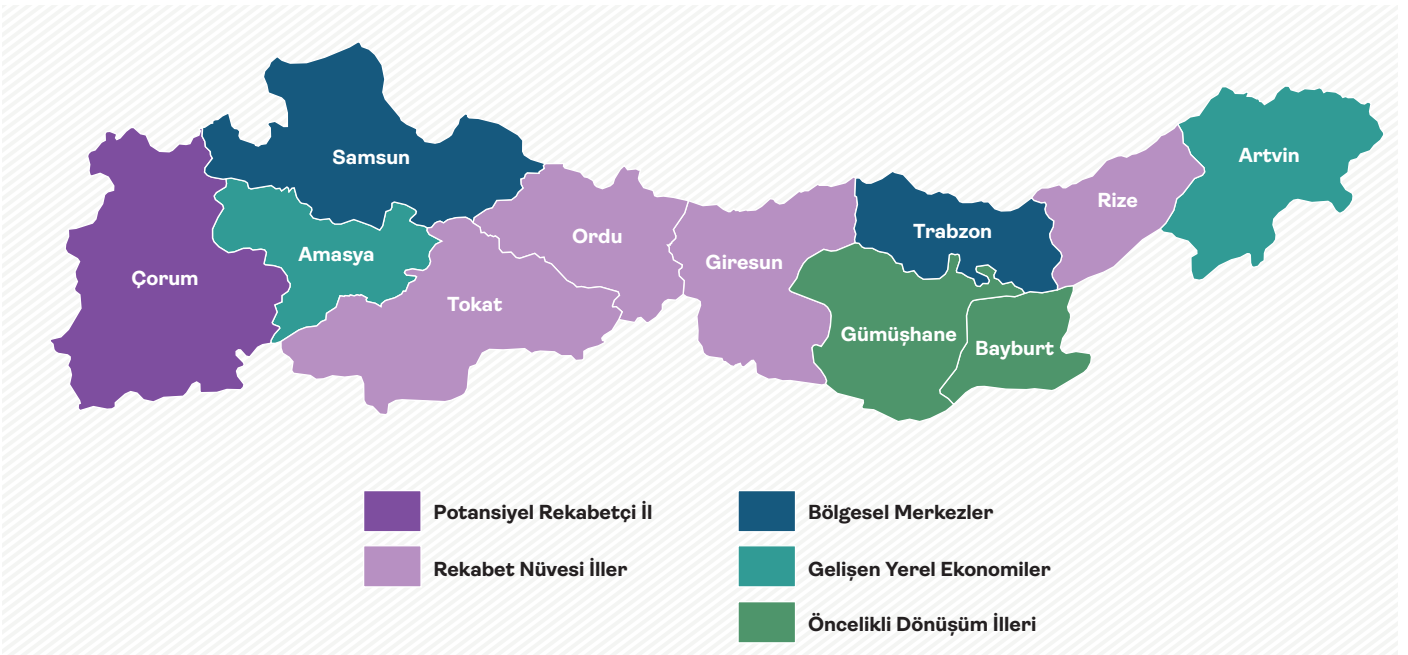
Şekil 3-1: BGUS Mekânsal Tipoloji

Kaynak: 2024-2028 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi

Söz konusu mekânsal tipoloji DOKAP illeri açısından değerlendirildiğinde DOKAP Bölgesi'nde bir potansiyel rekabetçi il, iki bölgesel merkez, dört rekabet nüvesi il, iki gelişen yerel ekonomi ve iki öncelikli dönüşüm ili bulunduğu ve DOKAP bölgesinin sahip olduğu bölgesel merkezler ve potansiyel rekabetçi il ekseninde gelişme potansiyeline sahip olduğu görülmektedir (Şekil 3.2).

Şekil 3-2: DOKAP İllerinin BGUS Tipolojisi

DOKAP illerinden sadece Çorum'un içerisinde yer aldığı potansiyel rekabetçi iller; ihracat, üretim ve istihdam kapasitesi açısından temel altyapıya ve potansiyele sahip olmakla birlikte bu seviyelerini güçlendirebilmek için belirli alanlarda dönüşüme ihtiyaç duyan iller olarak tanımlanmıştır. Bu iller için mekânsal amaç; “potansiyel rekabetçi illerin üretim yapılarının teknoloji odaklı dönüşümünün hızlandırılması” olarak belirlenmiştir. Bu illerde mevcut sektörlerde üretim hacmi ve üretimde katma değer artışının sağlanmasına, üretimde dönüşümü sağlamaya yönelik gelişme potansiyeli taşıyan orta-yüksek teknoloji sektörlerin desteklenmesine ve gelişmiş illerle fonksiyonel ilişkilerin güçlendirilmesine yönelik stratejiler belirlenmiştir. Bu kapsamda, Çorum'da makine ve savunma sanayi sektörlerinde yeni girişimcilerin teşvik edilmesi, iş gücü kapasitesinin, sektörel iş birliklerinin ve finansman imkânlarının artırılması ve hizmet kapasitesi ve kalitesinin geliştirilmesi öncelikli olacaktır.

Ülkenin nispeten daha az gelişmiş bölgelerinde yer almalarına rağmen çevrelerinin sosyoekonomik gelişmesine katkıda bulunan; eğitim ve sağlık gibi temel hizmetler bakımından çevrelerine de hizmet sunan, ekonomik gelişmişlikleriyle kalkınmayı sürükleyici etkileri olan yüksek nüfuslu iller BGUS'ta bölgesel merkezler olarak sınıflandırılmıştır. DOKAP illerinden Trabzon ve Samsun'un da yer aldığı bu kategori için mekânsal amaç; “bölgesel merkezlerin ekonomik ve sosyal yönden gelişmesiyle nispeten az gelişmiş bölgelerin kalkınmasının sağlanması” olarak belirlenmiştir. Bu iller için; kent ekonomilerinin güçlendirilmesi, mavi büyüme potansiyelinin değerlendirilmesi, kentsel hizmet kapasiteleri ile ulaşım ve lojistik altyapılarının güçlendirilmesine yönelik stratejiler belirlenmiştir. Bu kapsamda, kent ekonomilerinde Samsun'da medikal, savunma, makine ve otomotiv yan sanayi sektörleri; Trabzon'da gemi inşa sanayii sektörleri öncelikli olacaktır. Mavi büyüme potansiyelinin değerlendirilmesi kapsamında Samsun ve Trabzon'da su ürünleri yetiştiriciliği ve Trabzon'da gemi inşa sektörüne yönelik uygulamalar hayata geçirilecektir. Aynı zamanda liman kentleri olan Samsun ve Trabzon'un lojistik bağlantılarının güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

BGUS tipolojisinde Ordu, Giresun, Rize ve Tokat illeri rekabet nüvesi iller kategorisinde yer almaktadır. Rekabet nüvesi iller belirli sektörlerde orta ölçekte üretimi olan ve ekonomisi çoğunlukla tek sektöre bağlı olan illerdir. Rekabet nüvesi iller için “ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve katma değer artırılması” mekânsal amaç olarak belirlenmiştir. Rekabet nüvesi illerin önemli ulusal merkezlerle ulaşım ve fonksiyonel bağlantılarının güçlendirilmesi, üretimde çeşitlenme ve teknoloji artışına yönelik stratejiler geliştirilmiştir. Bu kapsamda, Ordu, Giresun, Rize ve Tokat illerinde katma değerli gıda ürünleri imalatı yatırımlarına ağırlık verilecektir. Bununla birlikte, Ordu, Giresun ve Rize'de doğa turizmi desteklenecektir.

BGUS tipolojisinde Amasya ve Artvin illeri gelişen yerel ekonomi illeri kategorisinde yer almaktadır. Gelişen yerel ekonomi illeri sosyoekonomik olarak nispeten az gelişmiş ve sınırlı düzeyde ekonomik faaliyetin yürütüldüğü iller olarak tanımlanmaktadır. Bu illerde yerel potansiyellere dayalı sosyoekonomik canlılığın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik bu illerde yoğunlaşan tarım, hayvancılık ve madencilik faaliyetlerinde verimlilik ve katma değerin artırılması, doğal, tarihi ve kültürel değerlerin il ekonomisine katkısının artırılması ve gelişmiş merkezlerle ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi ve erişilebilirliklerinin artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmiştir. Bu kapsamda Artvin’de su ürünleri ve arıcılık ürünleri işleme faaliyetleri ve Amasya’nın sahip olduğu maden kaynaklarının imalat sanayinde değerlendirilmesi öncelikli olacaktır.

DOKAP illerinden Gümüşhane ve Bayburt ise BGUS tipolojisinde öncelikli dönüşüm illeri olarak belirlenmiştir. Öncelikli dönüşüm illeri sosyoekonomik gelişmişlik açısından ülke ortalamasının altında kalmakta, bu nedenle illerin sosyoekonomik gelişmişlik açısından ülke ortalamasına yakınsamasının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla, kırsal ekonomilerin geliştirilmesi, kırsal-kentsel ekonomilerin entegrasyonunun sağlanması, yer altı kaynaklarının değerlendirilmesi, turizmin sosyoekonomik gelişmeye katkısının artırılması, ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi ile kentsel ve kırsal yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik stratejiler belirlenmiştir. Bayburt’ta tahıl ve yem bitkileri ile lisanslı depolama; Gümüşhane’de bazalt ve feldspat potansiyellerinin değerlendirilmesi ve bu illerde yöresel ürünlerin markalaşması ve pazarlanması öncelik verilecek konular olarak belirlenmiştir.

Mekânsal tipoloji çerçevesinde belirlenen mekânsal amaç ve stratejilerin yanı sıra ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak; kentsel gelişme, kırsal kalkınma, sosyal gelişme, turizm, sanayi-lojistik, yeşil büyüme, girişimcilik, Ar-Ge ve yenilikçilik ile dijitalleşme temalarında tematik amaçlar ve stratejiler geliştirilmiştir.

Kentsel gelişme kapsamında; öncelikli dönüşüm illeri ve gelişen yerel ekonomilerde temel kentsel hizmetlere erişim ve bu hizmetlerin kalitesinin artırılması ile kentsel ve sınai altyapıların geliştirilmesi, bölgesel merkezlerde üretim, istihdam ve ihracat kapasitelerini artıracak proje ve uygulamaların hayata geçirilmesi öncelik verilen alanlardır.

Kırsal kalkınma kapsamında; kırsal alanlarda erişilebilirliğin artırılması ve ticarette lojistik maliyetlerin düşürülmesi amacıyla ulaştırma yatırımlarına hız verilmesi, e-ticaret uygulamaları ile kırsal kuluçka merkezleriyle inovasyon ve girişimciliğin teşvik edilmesi öncelikli görülmektedir. Tarımsal üretimde girdi-çıktı faktörleri gözetilerek verimliliğin ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik akıllı uzmanlaşma stratejilerinin benimsenmesi, coğrafi işaretli ürün sayısının artırılması, kırsalda örgütlenmenin desteklenmesi ve pazarlama kabiliyetlerinin güçlendirilmesi öncelik verilen konulardır. Kırsal ve kentsel

alanların birbirlerine olan bağlılığının tamamlayıcılık bağlamında güçlendirilmesi, kırsalda kamu hizmetlerinin kalitesinin artırılması, sosyal hayatın canlandırılması, demografik dönüşüme yönelik tedbirlerin hayata geçirilmesi, doğal kaynakların korunması ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi kırsal kalkınma teması altında yer alan diğer stratejilerdir.

Sosyal gelişme kapsamında; çocukların ve gençlerin bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere katılımlarının desteklenmesi, çocuk işçiliğiyle mücadele edilmesi, ne eğitimde ne istihdamda yer alan gençlere yönelik yerel düzeyde işbaşı eğitim programları düzenlenmesi, göçün ve işsizliğin yüksek olduğu illerde emek yoğun sektörlerle yönelik fiziki altyapıların geliştirilmesi, gençlerin tarım sektöründe istihdamının artırılması amacıyla programların hayata geçirilmesi, kadınların sosyoekonomik hayata aktif katılımlarının desteklenmesi, çocuk yoksulluğunun azaltılması amacıyla, hanelerin gelir getirici faaliyetlere katılımının desteklenmesi, çalışma hayatının dışında kalan ebeveynlerin beceri ve istihdam edilebilirliklerinin artırılması, dezavantajlı aileler açısından kolay erişilebilir, ücretsiz ve nitelikli okul öncesi eğitim kuruluşlarının yaygınlaştırılması ve yoksulluk riski altında yaşayan nüfusun istihdamı ve gelir getirici faaliyetlere katılımının artırılması, başta Çorum'da olmak üzere dijital ve yeşil dönüşümün yoğun olarak yaşandığı sektörlerle yönelik genç girişimci ve beceri geliştirme programlarının uygulanmasına yönelik stratejiler belirlenmiştir.

Turizm teması kapsamında; destinasyon ve tema odaklı turizm yaklaşımının benimsenmesi, turizmde nitelikli iş gücü, kaliteli tesis ve hizmetler ile turistlerin talep ve beklentilerinin karşılanması, yerel değerlerin ürünlere dönüştürülmesiyle turizmin yerel ekonomiye katkısının artırılması ve doğal, kültürel ve tarihi değerlerin koruma kullanma dengesinin sağlanmasına yönelik stratejiler yer almaktadır. DOKAP bölgesinde bulunan Samsun, Ordu, Giresun, Gümüşhane, Trabzon, Rize ve Artvin illerinin Doğu Karadeniz markası ile yapılan tanıtımına Orta Karadeniz'de yer alan Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illeri de eklenmiş; Çorum, Hitit yoluna; Artvin, Trabzon ve Giresun manastırlar diyarı rotasına; Ordu, Giresun, Trabzon, Gümüşhane, Rize ve Artvin yaylalar diyarı rotasına; Tokat, Samsun ve Ordu Orta Karadeniz yayla koridoruna; Artvin ve Rize su sporları destinasyonuna; Samsun ve Trabzon kruvaziyer turizmi destinasyonlarına dahil edilmiştir.

Sanayi-lojistik teması kapsamında; imalat sanayiinde faaliyet gösteren şirketlerin ölçek büyütmesinin teşvik edilmesi, finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve planlı sanayi alanlarının geliştirilmesinin hızlandırılmasına yönelik stratejiler yer almaktadır. Potansiyel rekabetçi il kategorisindeki Çorum'da öncelikli olmak üzere ihracat potansiyelinin artırılması ile Ar-Ge kapasitesi ve kullanımının artırılması da bu tema altında yer alan stratejilerdendir.

Yeşil büyüme teması kapsamında; iklim değişikliğiyle mücadele konusunda hem toplum hem de üreticiler için bilgilendirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, kamu ve özel sektör tarafından bütüncül ve kapsayıcı bir şekilde ele alınması, döngüsel ekonomi uygulamalarının yaygınlaştırılması, su kullanımının yüksek olduğu tarım sektöründe kaynak verimliliğini artırıcı uygulamaların desteklenmesine yönelik stratejiler geliştirilmiştir. Avrupa Komisyonu'nun Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması kapsamında öncelikli görüldüğü sektörler başta olmak üzere ihracatta öncü sektörlerde bu düzenlemeye hazırlık durumlarının tespit edilmesi, ihtiyaç analizi ve etüt çalışmalarının gerçekleştirilmesi önemli görülmektedir. Bu kapsamda, Samsun çimento imalatı sektörü ile kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalatı sektöründe; Trabzon elektrik enerjisi üretimi sektöründe Avrupa Birliği ülkelerine yaptığı ihracat değerleriyle öne çıkmakta ve bu stratejiler Trabzon ve Samsun ili için öncelik taşımaktadır.

Girişimcilik teması kapsamında belirlenen stratejiler özellikle rekabet nüvesi olarak tanımlanan Ordu, Giresun, Rize ve Tokat için önem arz etmektedir. Girişimcilik kültürünün geliştirilmesi ve gençlere yetenek kazandırılmasına yönelik faaliyetlerin yaygınlaştırılması; iş fikrinin geliştirilmesi, iş planının oluşturulması, ürün geliştirme, tasarım, ticarileşme ve büyüme gibi farklı aşamalar için mentörlük, teknik ve mali destek uygulamalarının sağlanması; kuluçka merkezleri ve hızlandırıcı gibi altyapıların yaygınlaştırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmiştir.

Ar-Ge ve yenilik teması kapsamında; akıllı uzmanlaşmaya dayalı yenilik stratejileri ile Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin tüm bölgelerde yaygınlaştırılması, bu alanlarda çalışan insan kaynağı ve niteliğinin artırılması, arayüz yapıların yaygınlaştırılmasına yönelik stratejiler belirlenmiştir.

Dijitalleşme teması kapsamında ise dijital dönüşümüne yönelik altyapının güçlendirilmesi, özellikle potansiyel rekabetçi il Çorum ve rekabet nüvesi iller Ordu, Giresun, Rize ve Tokat'ta KOBİ'lerin dijitalleşme düzeyinin artırılmasına yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, iş gücünün becerilerinin artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmiştir.

3.2 2024-2028 Bölge Planlarında DOKAP Bölgesi

DOKAP Bölgesi; TR83 (Amasya, Çorum, Samsun, Tokat), TR90 (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon) ve TRA1 (Bayburt, Erzincan, Erzurum) olmak üzere üç Düzey-2 Bölgesi'nde bulunmaktadır. Bu bölgelerde faaliyet gösteren Doğu Karadeniz, Orta Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansları, BGUS'ta belirlenen stratejik çerçeveye uyumlu olarak söz konusu Düzey-2 Bölgeleri için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda 2024-2028 bölge planlarını hazırlamış ve bölge planları Cumhurbaşkanı onayıyla yürürlüğe girmiştir.

TR83, TR90 ve TRA1 Düzey-2 Bölge Planları yaklaşık iki yıllık bir hazırlık sürecinde ilgili tüm paydaşların katılımıyla ve saha çalışmalarını da içeren çok sayıda sosyoekonomik analiz yapılarak hazırlanmıştır. DOKAP Eylem Planı hazırlıklarında bölge planlarında yapılan analitik çalışmalar ile belirlenen stratejik öncelikler ve tedbirlerden de faydalanılmıştır.

TR83, TR90 ve TRA1 Düzey-2 Bölge Planları, bölgelerin demografik yapısına, sosyoekonomik gelişmişlik seviyesine, üretim ve girişimcilik altyapısına göre farklı tedbirler içerse de her üç bölge planında da DOKAP Bölgesi'nde tarımsal verimliliğin artırılmasına, doğal, tarihi ve kültürel zenginliklere dayalı turizm potansiyelini değerlendirilmesine, rekabetçi ekonomik yapının geliştirilmesine, yaşam kalitesinin, beşeri sermayenin ve sosyal refahın artırılmasına yönelik benzer stratejik öncelikler içermektedir.

DOKAP Bölgesi, denizlerde ve iç sularda hem avcılık hem de yetiştiricilik alanlarında büyük bir potansiyele sahiptir. Su ürünleri sektörünün katma değerli yenilikçi ürünler üretmesi ve yeni pazarlara erişimi, mavi ekonomi kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için sektörlerin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, gemi inşa sektörü değer zincirinde Ar-Ge çalışmaları ve katma değerli üretimin artırılması tedbirleri geliştirilmiştir.

Doğu Karadeniz Bölgesi, sahip olduğu doğal kaynakları, kültürel mirası ve sosyal yapısıyla hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Alternatif turizm potansiyellerinin değerlendirilerek turizmin yıl geneline yayılması, mevcut destinasyonların geliştirilmesi ve bölge turizmine yeni destinasyonların kazandırılması, coğrafi işaret potansiyeli taşıyan ürünlerin belirlenmesi, ulaşım ve altyapı eksikliklerinin giderilmesi, tescilli yapıların restorasyon süreçlerinin tamamlanması, hizmet kalitesinin artırılması ve yerel kaynakların turizm değer zincirine dâhil edilmesi hedefleri belirlenmiştir.

DOKAP Bölgesi, tarımsal potansiyeli ile ülkemizin kalkınma hedeflerine önemli bir katkı sağlamaktadır. Kırsal yerleşimlerde yaşam kalitesinin artırılması, beşerî sermayenin geliştirilmesi, tarımsal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması, tarımsal girişimciliğin artırılması, tarımsal üretim, katma değer ve verimliliğin artırılması, tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması ve tarımsal üretimde iş birliği yapılarının güçlendirilmesi hedefleri geliştirilmiştir.

TR83, TR90 ve TRA1 Düzey-2 Bölge Planlarında imalat sanayi ve rekabetçilik ile ilgili öncelikler incelendiğinde imalat sanayinde teknoloji seviyesinin yükseltilmesi, işletmelerin Ar-Ge ve yenilik kapasitelerinin geliştirilmesi, girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, lojistik ve ulaşım altyapısının güçlendirilmesi, mevcut yatırım alanlarının altyapı ve üstyapı sorunlarının giderilmesi, yeni yatırım alanlarının belirlenmesi, mal ve hizmet ihracatının artırılması ve işletmelerin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi hedeflerinin belirlendiği görülmektedir.

Üç bölge planında ortak önceliklerden biri olan yaşam kalitesinin geliştirilmesi önceliğinde kentsel ve kırsal altyapının geliştirilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, sürdürülebilir atık yönetim sistemleri, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması, sosyal, kültürel ve rekreatif alanların artırılması, afetlere karşı dirençliliğin artırılmasına yönelik hedefler geliştirilmiştir.

Bölge planlarında bölgenin beşerî sermayesinin ve sosyal refahının geliştirilmesine yönelik dezavantajlı grupların sosyoekonomik yaşama katılımlarının sağlanması, mesleki ve teknik eğitimde yapısal dönüşümün gerçekleştirilmesi, gençlerin istihdam edilebilirliklerinin kolaylaştırılması ve kayıt dışı kadının istihdamının önlenmesi hedeflenmiştir.

3.3 Referans Alınan Diğer Politika Belgeleri ve Çalışmalar

DOKAP Eylem Planı'nın temel çerçevesini On İkinci Kalkınma Planı'nın bölgesel gelişme vizyonu ve 2024-2028 BGUS oluştururken; öncelikli dönüşüm programları ile bölgesel kalkınmaya doğrudan katkı sağlayacağı değerlendirilen büyük ölçekli projeler, tematik ve sektörel politika belgeleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Hazırlık aşamasında yararlanılan söz konusu politika belgeleri ve raporlar şunlardır:

- 2024-2030 İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı
- 2024-2030 Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi ve II. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı
- 2024 DOKAP Bölgesinde Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Üretimlerinin Geliştirilmesi, Katma Değeri Yüksek Ürünlerin İşlenmesi ve Pazarlama Sisteminin Kurulması Projesi Sonuç Raporu
- 2023 Türkiye Turizm Stratejisi
- 2021-2023 DOKAP Bölge Kalkınma Programı
- 2019 DOKAP Bölgesi Tarımsal Üretim ve Tarımsal Sanayi Yatırım Potansiyeli Araştırma Projesi Raporu
- 2018 Doğu Karadeniz Turizm Master Planı
- 2018 DOKAP Bölgesi Organik Tarım Stratejisi ve Kümelenme Yol Haritası
- 2018 Organik Tarım Havzalarının Haritalandırılması ve Toprak Analizi Raporu
- 2014-2018 DOKAP Eylem Planı

4. EYLEM PLANI KAPSAMINDA UYGULANACAK ÖNCELİKLİ DÖNÜŞÜM PROGRAMLARI

DOKAP Eylem Planı kapsamında bölgenin dönüşümünü sağlayacak dört program tasarlanmıştır. Tasarlanan öncelikli dönüşüm programları kapsamında 2028 yılı sonuna kadar toplam 83,7 milyar TL tutarında 66 adet projenin ilgili kuruluşlar eliyle tamamlanarak bölgenin gelişmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

4.1 ÖDÖP 1: Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı

Programın Amacı

Gıda ihtiyacının sürdürülebilir olarak karşılanması, sanayinin ihtiyaç duyduğu tarım ürünlerinin dengeli ve sürekli üretilmesi, tarımda istihdam sorununun çözülmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla sulama altyapısının gelişmesini sağlayacak tesislerin bir an önce tamamlanması büyük önem arz etmektedir.

Küresel iklim değişikliği nedeniyle DOKAP Bölgesinin yıllık yağış rejimi ve sıcaklık ortalamalarındaki değişimler, eski sistem sulama altyapısının neden olduğu kaçak ve kayıplar, doğal su kaynaklarının rezervlerindeki azalma vb. nedenler bölgenin en önemli ekonomik faaliyetlerinden biri olan tarım alanında önemli gelir kayıplarının yaşanmasına neden olmaktadır.

Modern sulama hatlarının inşası (kapalı sistem basınçlı borulu sulama sistemleri, akıllı sayaçlar, damla yöntemi, yağmurlama yöntemi gibi) iletim kayıplarını asgari seviyeye indirmekte ve tarla içi sulama sistemleri ile önemli ölçüde su tasarrufu sağlanmaktadır. DSİ verilerine göre yağmurlama sulamalarda yüzde 35, damla sulamalarda ise yüzde 65 oranına kadar su tasarrufu sağlanabilmektedir.

Bu program kapsamında; mevcut sulama sistemlerinin modernizasyonlarının sağlanması, bölgenin ihtiyaç duyduğu yeni sulama sistemlerinin kurulması, sulanabilir alanlarla ilgili envanterlerin, ürün deseni, verim ve alan miktarları açısından master plan çerçevesinde bütünleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Önümüzdeki dönemde bölge için Sulama Master Planının hazırlanması hedeflenmektedir. Söz konusu çalışma ile hâlihazırdaki sulama altyapısı, mevcut durum analizi, gelecek dönem hedef ve faaliyetleri ile ilgili planlamalar gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte 25 metrenin altındaki küçük ölçekli sulama göletlerinin yapımı veya onarımı mümkünse kapalı sulama sistemleri ile yeni ve mevcut sulama kanallarının rehabilitasyonu ile sulanabilir alanlarda verim artırılması çalışmaları yürütülecektir.

Oluşturulacak modern sulama altyapısı sayesinde sağlanacak verim artışı, bununla birlikte üretim deseninin çeşitlendirilmesi gibi faktörlerin etkisiyle çiftçi gelirlerinde önemli artış sağlanması

beklenmektedir. Bu durum kırsal kalkınmanın hedeflerinden olan yoksulluğun azaltılması amacına hizmet ederken, diğer taraftan yaşam kalitesini yükseltmesi nedeniyle göçü önleme konusunda da önemli katkılar sunacaktır.

Programın Bütçesi

Program kapsamında 2028 yılı sonuna kadar toplam 31,2 milyar TL tutarında bütçenin kullanılması planlanmaktadır.

Program Kapsamında Yürütülecek Projeler

Programı kapsamında 2024-2028 yılları arasında 35 projenin uygulanması öngörülmektedir.

Söz konusu projelerden öne çıkanların detayları şöyledir:

- **Çarşamba Ovası Sulama ve Drenaj Projesi:** Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından proje kapsamında Çarşamba Ovası'nın 82.707 ha alanında drenaj ve sulama altyapı işleri tamamlanacaktır. Çarşamba ilçesinin taşkın koruma işleri sağlanacaktır.
- **Kelkit Sütveren Baraj ve Sulama Projesi:** Proje kapsamında 4,93 hm³ depolama kapasitesindeki Sütveren barajı tamamlanacak ve kurulacak sulama şebekesiyle 1.280 hektar alan sulamaya açılacaktır.
- **Küçük Ölçekli Sulama İşleri Projesi:** DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından proje kapsamında bugüne kadar 232.560 da alan sulamaya açılmıştır. Söz konusu proje kapsamında çalışmalara devam edilecek ve 2028 yılı sonuna kadar 460.000 da alanın daha sulamaya açılması hedeflenmektedir. Plan döneminde bölgenin sulama altyapısının geliştirilmesine yönelik; baraj, drenaj, depolama, taşkın koruma yapıları ile kayıp-kaçağı en aza indirecek modern sulama hatlarının inşası tamamlanacaktır.

Programın Hedef Göstergeleri

Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Öncelikli Dönüşüm Programı altında yürütülecek program kapsamındaki çalışmalarla 2028 yılı sonunda gölet sayısının 309'a çıkarılması ve bölgenin sulanabilir tarım arazisi varlığının yaklaşık yüzde 60 oranında artırılması hedeflenmektedir.

Tablo 4-1: Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı Göstergeleri

Gösterge Adı	Birimi	Mevcut Durum	2028 Yılı Hedefi	Veri Kaynağı
Sulanabilir Tarım Arazisi Varlığı	da	3.012.650	4.800.000	DSİ Bölge Müdürlükleri, İl Özel İdareleri
Gölet Sayısı	adet	289	309	DSİ Bölge Müdürlükleri, İl Özel İdareleri

4.2 ÖDÖP 2: Tarımda Gelir Artışı Programı

Programın Amacı

Kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevresel etmenlerini bütün olarak ele alan, teknoloji kullanım seviyesi yüksek, örgütlü, rekabetçi, ihtiyaçlar çerçevesinde planlı üretimin yapıldığı, doğal kaynakların etkin ve sürdürülebilir kullanıldığı, topluma kaliteli gıda sağlayan bir tarım sektörünün oluşturulması ulusal planların temel amacıdır. Bu çerçevede, bölgenin en önemli ekonomik yapılarından birisi olan tarım sektöründe iyileştirmelerin sağlanması gerekmektedir.

DOKAP Bölgesi'nin heterojen yapısı tarımda gelir artışı açısından bir zenginlik ve rekabet gücü barındırmaktadır. Bununla birlikte bölgenin agro-ekolojik özellikleri dikkate alındığında ürün planlamalarının yapılmasına ihtiyaç vardır. Bölgede genetik kaynakların korunmasına, ıslah çalışmalarına, başat ürünler öncelikli olmak üzere tarımsal ürünler ile yöresel ürünlerin katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesine ve tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarının artırılmasına öncelik verilmesi gerekmektedir. Bölgenin tarımsal üretim potansiyeli ve pazarlama olanakları dikkate alındığında, uygun bitki çeşitlerinin tohum, fide ve fidanlarının sertifikalı üretimi ve kullanımı teşvik edilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

Diğer taraftan, üretimde verimliliği artırabilmek için Ar-Ge ve tarımsal inovasyona ihtiyaç olduğu kadar, bölgede tarımsal mekanizasyonun sağlanmasına ve modern üretim yöntemleri ile tarım teknolojilerinin kullanılabilmesi gereklidir. Bu amaçla modern teknolojinin tarımsal üretim sürecine dâhil edilmesi desteklenecektir.

Bölgenin sahip olduğu çayır ve mera alanı potansiyelinden en iyi şekilde faydalanmak ve hayvan refahını artırmak amacıyla otlatmayı kolaylaştırıcı yapılar ile hayvan içme suyu tesislerinin kurulumu ihtiyacı devam etmektedir. Bununla birlikte hayvansal ürünlerin katma değerli şekilde pazara sunulabilmesi için işlenmesi ve paketlenmesine yönelik tesislerin desteklenmesi büyük önem arz etmektedir. Hayvan sağlığı ve gıda güvenliğine yönelik tesislerin kurulumu, kalite ve verim artışına yönelik damızlık materyallerin üretiminin desteklenmesi, üretici örgütlerinin altyapısı ve üreticilerin ihtiyaç duyduğu ekipman desteğinin sağlanması önemli reform alanları olarak öne çıkmaktadır.

Bu kapsamda, bahsedilen ihtiyaç alanları doğrultusunda uygulanacak projelerle bölgenin tarım alanında dönüşümünün gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Programın Bütçesi

Program kapsamında uygulanacak projelere 2028 yılı sonuna kadar toplam 8,6 milyar TL kaynağın aktarılması planlanmaktadır.

Program Kapsamında Yürütülecek Projeler

2024-2028 yılları arasında Tarımda Gelir Artışı Programı altında 17 projenin uygulanması öngörülmektedir. Söz konusu projelerden öne çıkanların özet açıklamaları şöyledir:

- **Bolaman Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi:** Proje kapsamında 586 ha alanda ağaçlandırma, bozuk ormanların rehabilitasyonu, ekosistem hizmetlerinin geliştirilmesi, erozyon kontrolü, 30 bin adet fidan üretimi, 3.476 ha mera ıslahı, 6 adet mesire yeri, 98.487 ha alanda sel kontrolü ve tohum üretimi yapılacaktır.

Aynı proje kapsamında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 1,13 hm³ alanda depolama ve 3 mahallede taşkın kontrol çalışması yapılacaktır.

Ayrıca yine proje kapsamında Tarım ve Orman İl Müdürlüklerince organik tarım havzalarının belirlenmesi çalışmaları da yürütülecektir

- **Arazi Topplulaştırma ve TİGH Projeleri:** Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün yatırımları arasında yer alan proje kapsamında arazi toplulaştırılması, müşavirlik ve kontrolörlük ile tarla içi geliştirme hizmetleri çalışmaları yapılacaktır.
- **Tohum Hazırlama Tesisi Projesi:** Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından bölgenin ve ülkenin tohum kapasitesini geliştirmeye yönelik ihtiyaçlar çerçevesinde inşaat çalışmaları ile makine-teçhizat alımları gerçekleştirilecektir.
- **Örtü Altı Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması Projesi:** DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nın muhtelif projelerinden oluşan bu proje kapsamında bugüne kadar DOKAP BKİ tarafından 120 da örtü altı tarım alanı desteklenmiştir. 2024-2028 döneminde uygulanacak olan muhtelif projelerle Bölgedeki üreticilerin ekonomik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, kıt olan düz arazilerde birim alandan elde edilecek ürün ve gelir miktarının artırılması, yaş sebze ihtiyacının bölge içerisinde karşılanarak dışa bağımlılığının azaltılması hedeflenmektedir.

- **Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi ve Tarımsal Örgütlerin Güçlendirilmesi Projeleri:** Bölgede ıslahı gerçekleştirilen çayır ve mera alanlarından en iyi verimi elde etmek amacıyla, otlatmayı kolaylaştırıcı yapı ve hayvan içme suyu tesislerinin kurulumuna yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Bununla birlikte, bal ve arı ürünlerinin üretimi, işleme ve paketlenme tesislerinin kurulumu desteklenecektir. Ayrıca bal üreticilerinin temel ihtiyaçlarına yönelik temel petek ve arı yemi üretimi, bal ve arı ürünlerinde verim artışına yönelik ana arı üretimi ve uygun alanlarda organik arıcılık çalışmaları desteklenecektir.

Hayvansal ürünlerin toplanması, işlenmesi ve paketlenmesine yönelik tesisler, hayvan sağlığı ve gıda güvenliğine yönelik altyapıların kurulumu, kalite ve verim artışına yönelik damızlık materyallerin üretimi, üretici örgütlerinin ve üreticilerin ihtiyaç duyacağı ekipman destekleri sağlanacaktır.

- **Orman ve Ormancılığa Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi Projesi:** Bölgedeki orman potansiyelinden faydalanmak ve bölge halkının ekonomik gelirini çeşitlendirmek, istihdama katkı sağlamak amacıyla orman ve ormancılığa dayalı sanayi desteklenecektir. Bu projelerin Giresun, Bayburt ve Tokat illerinde desteklenmesi öngörülmektedir.
- **Tarıma Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi ve Gıda Ürünleri İmalatı Projesi:** Bölgede üretilen fındık ve çay gibi tarımsal ürünlerin işlenerek pazarlanması ve bu şekilde katma değer oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca bölgenin sahip olduğu kaliteli içme suyu varlığının değerlendirilerek ticarileştirilmesi sağlanacaktır.

Bölgede hâlihazırda yapılmakta olan süt hayvancılığında sütün işlenerek pazara sunulması amacıyla süt ve süttten üretilen muhtelif ürünler desteklenecektir. Bu projelerin Ordu, Rize, Bayburt ve Gümüşhane illerinde desteklenmesi öngörülmektedir.

- **Tarım Makinaları İmalatının Desteklenmesi Projesi:** Çorum, gelişmiş makine sektörü ve tarımsal üretim potansiyeliyle bölgede öne çıkmaktadır. Tarım ve ormancılık makinaları imalatı alanında il geneline yayılmış bir altyapı mevcuttur. Var olan potansiyelin yeni yatırımlarla desteklenmesiyle sektörün gelişmesi sağlanacaktır.

Programın Hedef Göstergeleri

Bölgenin tarımsal GSYH'sinin önümüzdeki beş yıllık süreçte yıllık yaklaşık yüzde 10 kümülatif artışla 209 milyar TL olması ve ıslah edilen mera alanının 2.792.663 da alandan 3.455.329 da alana çıkarılması hedeflenmektedir.

2024-2028 döneminde bölge genelinde 1.000 da örtü altı tarım alanı oluşturularak bölgenin 10.597 da olan örtü altı tarım alanı miktarı 11.597 da alana yükseltilecektir. Yine bölgede yıllık üretim değeri 26.000 ton olan bal üretim miktarının yüzde 21’lik artışla 31.500 tona çıkarılması hedeflenmektedir.

Tablo 4-2: Tarımda Gelir Artışı Programı Göstergeleri

Gösterge Adı	Birimi	Mevcut Durum	2028 Yılı Hedefi	Veri Kaynağı
Tarımsal GSYH	Milyar TL	130	209	TÜİK
Islah Edilen Mera Alanı	da	2.792.663	3.455.329	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri
Örtü Altı Tarım Alanı	da	10.597	11.597	TÜİK
Bal Üretim Miktarı	ton	26.000	31.500	TÜİK

4.3 ÖDÖP 3: Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı

Programın Amacı

Son elli yılda dünya genelinde yaşanan gelişmeler, kentleşme, artan nüfus ve öngörülemeyen demografik hareketler çevre ve iklim sorunlarını beraberinde getirmiştir. Çevre ve iklim sorunlarının ülke ayırt etmeksizin tüm dünya genelinde gerçekleşmesi sürdürülebilir yeni çözüm yollarının aranmasına neden olmuştur. Dünya genelinde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik “yeşil ekonomi”, “yeşil büyüme”, “düşük karbonlu ekonomi”, “döngüsel ekonomi”, “mavi ekonomi” ve “mavi büyüme” gibi ifadelerle kavramsallaştırılan kalkınma biçimleri çalışılmaya başlanmıştır.

Döngüsel ekonomi, çevresel sürdürülebilirlik ve mavi ekonomi faaliyetleri kapsamında önümüzdeki dönemde kamu ve özel sektörün kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesine, su ürünleri yetiştiriciliği ve tersanecilik sektörlerinde Ar-Ge tabanlı yenilikçi yaklaşımlara, kıyı turizmi, yatçılık, su sporları, dalga enerjisi gibi konularda çalışmalara destek sağlanarak gerek bölgesel gerekse ulusal düzeyde kalkınma çabalarına katkı sunulacaktır.

Doğu Karadeniz Bölgesi’nde son yıllarda su ürünleri sektöründe yaşanan ihracat ve üretim artışı dikkat çekmektedir. Bununla birlikte bölgede su ürünleri tüketimi Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına rağmen dünya ortalamasının altındadır. Tüketime az olması ve taze tüketimin tercih edilmesi su ürünleri yetiştiriciliğini ağırlıklı olarak ihracata yöneltmektedir.

Diğer taraftan Doğu Karadeniz Bölgesi’nde kısıtlı sayıda gemi inşa firması faaliyet göstermektedir.

Sektörde yeni ürünlerin geliştirilememesi, nitelikli iş gücü eksikliği, sektör paydaşlarında iş birliği mekanizmalarının etkin işleyememesi yüksek ihracat potansiyeli barındıran sektörün kısıtlı seviyelerde kalmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte Doğu Karadeniz Bölgesi'nin kıyı ve kruvaziyer turizmi alanlarda uygulamaya esas planlama çalışmalarına ihtiyacı bulunmaktadır.

Program kapsamında 2028 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi planlanan çalışmalarla bölgenin mavi ekonomi alanında koruma kullanma dengesi gözetilerek dönüşümünün sağlanması ve bölgenin kalkınmasına azami katkının sunulması hedeflenmektedir.

Programın Bütçesi

2028 yılı sonuna kadar program kapsamında toplam 13,5 milyar TL tutarında kaynağın kullanılması planlanmaktadır.

Program Kapsamında Yürütülecek Projeler

Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı kapsamında 2024-2028 yılları arasında 9 projenin uygulanması öngörülmektedir. Söz konusu projelerden öne çıkanların özetleri şöyledir:

- **Rize İyidere Lojistik Limanı İnşaatı Projesi:** Doğu Karadeniz Bölgesi, Avrupa ve Orta Asya'ya açılan Kafkasya koridoru üzerindeki konumu ile stratejik öneme sahiptir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yatırımları arasında yer alan proje kapsamında Rize şehir merkezine 20, Trabzon şehir merkezine 50 kilometre mesafede ana mendireği 2 bin 700 metre, tali mendireği ise 470 metre uzunluğunda bir lojistik limanı inşa edilecektir. Böylece Limanın Kafkas ülkeleri ve Orta Doğu ülkeleri arasındaki potansiyel trafikten kaynaklanacak kombine taşımacılık zincirinin aktarma merkezi olması hedeflenmektedir.
- **Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetimi İçin Altyapı Geliştirme Projeleri:** Proje kapsamında Giresun ve Rize illerindeki balıkçı barınakları ile Trabzon ilinde yürütülen barınma yeri inşaatının altyapısının iyileştirilmesi amacıyla 2.370 m mendirek ve 1.227 m rıhtım çalışmaları gerçekleştirilecektir.
- **Trabzon Su Ürünleri İhtisas OSB ve Mükemmeliyet Merkezi Projesi:** Su ürünlerinin işlenmesi ve depolanması alanında faaliyet gösteren işletmelere yer tahsisi sağlanacak, kümelenme mantığıyla ileri teknoloji su ürünleri ortak işleme, şoklama, muhafaza ve paketlenme tesisi gibi su ürünleri sektörünün ihtiyaç duyduğu ortak tesisler kurulacaktır. Su ürünleri işletmelerine ilave olarak, bu işletmelere ürün tedarik eden diğer işletmelerin de yer alacağı bir ihtisas OSB kurulacaktır.

- **Sürmene Gemi İnşa ve Yat İhtisas OSB Projesi:** Proje ile mevcut Sürmene Çamburnu Tersanesi'nin statüsünün Gemi İnşa ve Yat İhtisas OSB olarak değiştirilmesi ve OSB alanında yeni parseller oluşturulması öngörülmektedir. Yeni parsellerde kümelenme yaklaşımıyla yeni işletmelerin yer alması sağlanacak ve sektörün ileri ve geri bağlantılarının yer alacağı yan sanayi işletmelerinin ana sanayi ile bir arada çalışma imkânı mümkün kılınacaktır. OSB bünyesinde ortak altyapı ve diğer ortak kullanım alanları yanında sektörün gelişimini destekleyecek Gemi İnşa ve Deniz Teknolojileri Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi de kurulacaktır. Merkezde sektörün ihtiyaç duyduğu tasarım ve Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirilecek, sektör çalışanlarına eğitimler verilecek ve sektörün dijital dönüşümüne katkı sağlayacak uygulamalar geliştirilecektir.
- **Rize Küçük Deniz Taşıtları İmalatı Sanayi Sitesi Projesi:** Proje ile Rize'de Küçük Deniz Taşıtları İmalatı Sanayi Sitesi kurulumu planlanmaktadır. Proje kapsamında kızak yapısı, kara park, idari bina, sosyal bina, kafeterya, dükkânlar, imalat hangarları, bakım atölyesi, sağlık birimi, depo, otopark ve teknik bölümler inşa edilecektir. Proje ile doğrudan ve dolaylı toplam 1.060 kişiye istihdam sağlanacaktır. Tekne ve yat imalatına dayalı katma değerli ürünler ortaya çıkacak ve kıyı turizmine de katkı sağlanacaktır.
- **Su Ürünleri Üretiminin Geliştirilmesi ve İşlenmesi Projesi:** Bölgede geleneksel yöntemlerle yapılan balıkçılık önemli bir üretim hacmine ve potansiyeline sahiptir. Samsun ve Trabzon illerinde balıkçılık sektöründe üretimin çeşitlendirilmesi ve katma değer artırılması amacıyla yeni tür balık üretimleri ve balık işleme tesisleri desteklenecektir.

Programın Hedef Göstergeleri

İç sulardaki su ürünleri üretim miktarının bölge genelinde 59.617 tondan 77.000 tona çıkarılması hedeflenmektedir. Su ürünleri sektörünün 2023 yılı için toplam ihracat değeri 178 milyon ABD Doları'dır. 2028 yılı sonunda bu değer 220 milyon ABD Doları'na çıkarılması hedeflenmektedir. Su ürünleri ihracat yapılan ülke sayısı, 2023 yılı için 27 olarak tespit edilmiştir. Eylem Planı döneminde bu sayının 30'a çıkarılması hedeflenmektedir.

Bölgede mavi bayraklı plaj sayısı hâlihazırda 15 adet olup bu plajlar Ordu ve Samsun illerinde bulunmaktadır. Doğu Karadeniz ve Orta Karadeniz Kalkınma Ajanslarının 2024-2028 bölge planları kapsamında bu sayının 15'ten 20'ye çıkarılması hedeflenmektedir. Ayrıca Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 3 adet yeni kıyı turizmi destinasyon alanı oluşturulması hedeflenmektedir.

Tablo 4-3: Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı Göstergeleri

Gösterge Adı	Birimi	Mevcut Durum	2028 Yılı Hedefi	Veri Kaynağı
İç Sulardaki Su Ürünleri Üretim Miktarı	ton	59.617	77.000	TÜİK
Doğu Karadeniz Su Ürünleri Sektörünün Toplam İhracat Değeri	ABD Doları	178.000.000	220.000.000	Doğu Karadeniz İhracatçılar Birliği
Doğu Karadeniz'den Su Ürünleri İhracatı Yapılan Ülke Sayısı	adet	27	30	Doğu Karadeniz İhracatçılar Birliği
Doğu Karadeniz Yeni Kıyı Turizmi Destinasyon Sayısı	adet	0	3	TR90 Bölge Planı
Mavi Bayraklı Plaj Sayısı	adet	15	20	TR83 ve TR90 Bölge Planları

4.4 ÖDÖP 4: Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı

Programın Amacı

Değişen tüketici eğilimleri dikkate alındığında turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmette kalitenin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçilerin ülkemize çekilmesiyle turizm gelirinin artırılması ve koruma/kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması ülkemizin turizm politikasının amaçlarıdır.

DOKAP Bölgesi doğal kaynaklarının zenginliği, kültürel varlıkları ve sosyal yapısı ile hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Ancak bölgenin mevcut altyapısı turizm sektöründe son yıllarda artan talebe cevap vermekte zorlanmaktadır.

Turizm faaliyetleri bölgenin iklim yapısına bağlı olarak dar bir sezona sıkışmış durumdadır. Bölgenin önemli avantajlarından birisi olan kış turizminin geliştirilmesi ile bölge turizminin tüm yıla yayılabilmesi sağlanmış olacaktır. Bu yayılmanın sağlanabilmesi için kış turizm alanı olarak belirlenmiş bölgelerde altyapı ve üstyapı ihtiyaçlarının giderilmesi gerekmektedir.

Turizm, DOKAP bölgesinin lokomotif sektörlerinden biri olmakla beraber, her geçen gün hızla gelişmektedir. Gelişmenin sürdürülebilir kılınması, doğa ile dost işletmelerin ve turizm faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve sektörün on iki ay boyunca aktif olması için; bölgedeki kültür varlıklarının korunarak geliştirilmesi ve turizme kazandırılması, turizm merkezlerinin imar planlamalarının yapılması, Yeşil Yol çalışmalarına devam edilmesi, Yeşil Yol güzergâhı üzerindeki turizm yatırımlarının desteklenmesi, bölgenin etkin tanıtımının yapılması, bölge yaylalarının karakteristiğini yansıtan

yapıların planlanarak uygulanması, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yat ve kruvaziyer turizminin cazip hale getirilmesi, bölge turizminin gelişimine bağlı olarak ihtiyaç duyulacak olan nitelikli işgücünün oluşturulması ve alternatif turizm alanlarında marka değer olarak öne çıkılabilmesi için çeşitli yatırımların yapılması ve politikaların izlenmesi gerekmektedir.

Bu program kapsamında bölgenin turizm odaklı ekonomik büyümesinin sürdürülebilir bir anlayışla ivmelendirilmesi hedeflenmektedir.

Programın Bütçesi

Program kapsamında 2028 yılı sonuna kadar yapılacak yatırımlar ve desteklenecek faaliyetler için toplam 30,3 milyar TL tutarında ödenek tahsis edilmesi öngörülmektedir.

Program Kapsamında Yürütülecek Projeler

Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı kapsamında 2024-2028 yılları arasında 5 projenin uygulanması öngörülmektedir. Söz konusu projeler şöyledir;

- **Yeşil Yol Projesi:** Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'nın çıktısı olan Yeşil Yol Projesi kapsamında turizm adına kayıt altına alınan birinci, ikinci ve üçüncü öncelikli güzergahlar ile bölgedeki önemli turizm destinasyon alanlarına ulaşım sağlanan güzergahlarda altyapı ve üstyapı iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamında hedeflenen 2.864 km'lik Yeşil Yol güzergâhının bugüne kadar 1.432 km'lik kısmında çalışma yapılmış olup plan dönemi sonunda projenin tamamlanması hedeflenmektedir.
- **Turizm Destinasyon Alanları Düzenleme Projesi:** 2018 yılında onaylanarak son halini alan Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'nda 9 il için (DOKAP illerinden Çorum ve Amasya hariç) belirlenen turizm destinasyon alanlarında planlama kararlarına göre öneriler bulunmaktadır. Turizm Destinasyon Alanları Düzenleme Projesi kapsamında bugüne kadar DOKAP BKİ tarafından 69 adet proje desteklenmiştir. Bu projelerin 21'i Doğu Karadeniz Turizm Master Planı önerileriyle uyumlu olup geriye kalan 48 adet proje ise bölgede var olan ihtiyaçlar doğrultusunda desteklenerek bölge turizmi geliştirilmiş ve ekonomik büyümeye katkı sağlanmıştır. Eylem planı dönemi içerisinde Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'nın önerileri öncelikli olmak üzere 40 adet projenin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.
- **Turizm Merkezleri İmar Planı Yapımı Projesi:** Kültür ve Turizm Bakanlığının DOKAP Bölgesi'nde TM (Turizm Merkezi) ve KTKGB (Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi) olarak ilan ettiği 34 alanın 1/25.000, 1/5.000 ve 1/1.000 ölçekli imar planına yönelik gerçekleştirilen mevcut durum tespiti doğrultusunda, eylem planı döneminde illerin ihtiyaç duyduğu planlama çalışmaları tamamlanacaktır.

- **Yeşile Yolculuk Kapsamında Özel Sektörle İşbirliğinin Geliştirilmesi Projesi:** TM ve KTKGB alanlarının birçoğunda ihtiyaç durumuna göre 1/25.000, 1/5.000 ve 1/1.000 ölçekli imar planları bulunmamakta ve bu durum yer tahsisi yapılamamasından dolayı turizm yatırımlarını olumsuz etkilemektedir. Bu doğrultuda turizm yatırımcısının önünü açmak ve yer tahsisi yapılabilmesi amacıyla eksik olan imar planlarının tamamlanması önemli görülmektedir. Bahsi geçen turizm alanlarında planların tamamlanmasından sonra yatırımcıların yararlanabileceği, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu da dikkate alınarak, Yeşil Yol Projesi güzergâhı öncelik olarak belirlenecek ve yatırımlar bu alanlarda gerçekleştirilecektir.
- **Kaçkar Dağları Milli Parkı Alan Düzenleme Projesi:** Proje kapsamında Kaçkar Dağları Milli Parkı'nda 1 hektarlık alan düzenlemesi, 23 adet bakım, onarım ve hizmet ünitesinin kurulumu ve makine-teçhizat alımları gerçekleştirilecektir.

Programın tamamında gerçekleştirilecek çalışmalarla, turizm merkezi veya turizm odağı olarak belirlenen bölgelerde; doğal ve kültürel kaynakları korumayı esas alan, bölgeye sosyoekonomik fayda sağlayan, yerel turizmin geliştirilmesine yönelik uygulama ve faaliyetler ile destinasyon yönetimi temelinde potansiyel arz eden doğa, kültür, spor, gastronomi, sağlık turizmi, eko-turizm, kırsal turizm, agro-turizm vb. konulara yönelik altyapı geliştirme faaliyetleri desteklenecektir. Yine program kapsamında soyut ve somut kültürel mirasın korunmasına ve turizme kazandırılmasına yönelik faaliyetler, tarihi, doğal ve kültürel turizm değerlerinin destinasyon bazında gruplandırılarak tanıtılması; UNESCO koruması altındaki alanlar başta olmak üzere, arkeoloji, edebiyat, tarih, tabiat konulu tematik kültür rotalarının belirlenmesi ve bunların tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Programın Hedef Göstergeleri

Bölgeyi ziyaret eden turist sayısı 2023 yılında 2.834.526 olarak gerçekleşmiştir. Eylem planı dönemi sonunda ziyaretçi sayısının 4.500.000'e çıkarılması hedeflenmektedir.

Halihazırda DOKAP Bölgesi'ndeki turizm tesisi yatak kapasitesi 63.078'dir. Dönem sonunda bölgedeki turizm tesisi yatak kapasitesinin 98.630'a çıkarılması hedeflenmektedir. Ayrıca bölgedeki turizm tesisi geceleme sayısı 4.863.137'dir. 2028 yılında bu sayının 9 milyona çıkarılması hedeflenmektedir. Böylece 2023 yılı sonu itibarıyla bölgenin yaklaşık 2,8 milyar ABD Doları olan turizm gelirinin 2028 yılı sonunda yaklaşık 5,6 milyar ABD Doları'na çıkarılması hedeflenmektedir.

Tablo 4-4: Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı Göstergeleri

Gösterge Adı	Birimi	Mevcut Durum	2028 Yılı Hedefi	Veri Kaynağı
Turist Sayısı	adet	2.834.526	4.500.000	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
Turizm Tesisi Yatak Kapasitesi	adet	63.078	98.630	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
Turizm Tesisi Geceleme Sayısı	adet	4.863.137	9.000.000	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
Turizm Geliri	ABD Doları	2,8 milyar	5,6 milyar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
Yeşil Yol Projesi Tamamlanma Oranı	%	50	100	DOKAP BKİ
Altyapısı ve Üstyapısı İyileştirilen Aks Uzunluğu	km	1.432	2.864	DOKAP BKİ
Turizm Destinasyon Alanları	adet	69	109	DOKAP BKİ

5. EYLEM PLANI KAPSAMINDAKİ PROJELER

2024-2028 yıllarını kapsayan DOKAP Eylem Planı belirlenen dört ÖDÖP kapsamındaki 66 proje olmak üzere, eylem planını meydana getiren üç eksendeki toplam 158 projeden oluşmaktadır.

DOKAP Eylem Planı'nda yer alan her bir proje için; eksen kodu, eksen adı, eylem no, proje adı, yer, sorumlu kuruluş, iş birliği yapılacak kuruluş, başlama-bitiş tarihi, yapılacak işlem ve açıklama, öncelikli dönüşüm kodu ile öncelikli dönüşüm programı adı bilgileri bulunmaktadır.

Eksen Kodu	Eksen Adı					
A	Bölgenin Kalkınma Vizyonu Çerçevesinde Yapılacak Yatırımlar ve Öncelikli Dönüşüm Kapsamında Desteklenecek Faaliyetler					
Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
ÖDÖP Kodu	Öncelikli Dönüşüm Programı Adı					
Ö1	Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı					

Bu kapsamda:

- “Eksen Kodu” ve “Eksen Adı” ilgili projenin DOKAP Eylem Planı kapsamındaki yerini belirtirken, A: Bölgenin Kalkınma Vizyonu Çerçevesinde Yapılacak Yatırımları ve Öncelikli Dönüşüm Kapsamında Desteklenecek Faaliyetleri, B: Bölgede Takibi Önemli Görülen Büyük Ölçekli Altyapı Yatırımlarını, C: Bölgede Kalkınmayı Tamamlayıcı Diğer Yatırımları tanımlamaktadır.
- “ÖDÖP Kodu” ve “Öncelikli Dönüşüm Programı Adı” sadece A kodlu eksende yer almakta olup bölgenin kalkınma vizyonu çerçevesinde belirlenen ilgili projenin öncelikli dönüşüm programı ile ilişkisini belirtmektedir. İlgili tabloda;
 - Ö1: Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı kapsamındaki projeleri,
 - Ö2: Tarımda Gelir Artışı Programı kapsamındaki projeleri,
 - Ö3: Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı kapsamındaki projeleri,
 - Ö4: Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı kapsamındaki projeleri tanımlamaktadır.
- “Eylem No” ilgili projenin eksen ve ÖDÖP’le olan ilişkisini göstermektedir.
- “Proje Adı” ilgili projenin veya faaliyetin Kamu Yatırım Programı’ndaki adını ifade etmektedir.
- “Yer”, ilgili projenin yürütüleceği il/illeri göstermektedir.
- “Sorumlu Kuruluş” ilgili projeyi yürütecek veya yönlendirecek, projenin süresinde sonuçlandırılmasından ve raporlanmasından sorumlu kuruluşu ifade etmektedir.

- “İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar” ilgili projeyi yürütecek veya yönlendirecek olan sorumlu kuruluş ile işbirliği içerisinde çalışacak yerel ve merkezi kurum ve kuruluşları ifade etmektedir.
- “Başlama ve Bitiş Tarihi” ilgili projenin tamamlanması için öngörülen süreyi göstermektedir.
- “Yapılacak İşlem ve Açıklama” ilgili proje kapsamında gerçekleştirilecek iş ve işlemlerin detaylandırıldığı bölümdür.

DOKAP Eylem Planı kapsamındaki projeler ekte sunulmaktadır.

6. EYLEM PLANI ÖZET BÜTÇESİ

2024-2028 yıllarını kapsayan DOKAP Eylem Planı 66'sı ÖDÖP kapsamında olmak üzere toplamda 158 projeden meydana gelmektedir.

Tablo 6-1: DOKAP Eylem Planı 2024-2028 Özet Bütçe Tablosu

(2025 yılı fiyatlarıyla, milyon TL)

KOD	EKSENLER		2024	2025	2026	2027	2028	2024-2028
A	Bölgenin Kalkınma Vizyonu Çerçevesinde Yapılacak Yatırımlar ve Öncelikli Dönüşüm Kapsamında Desteklenecek Faaliyetler	ÖDÖP 1: Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı	5.564	5.580	6.337	6.889	6.889	31.260
		ÖDÖP 2: Tarımda Gelir Artışı Programı	947	1.619	1.861	2.067	2.144	8.637
		ÖDÖP 3: Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı	1.833	2.282	2.587	3.417	3.419	13.538
		ÖDÖP 4: Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı	412	506	9.711	9.844	9.849	30.322
B	Bölgede Takibi Önemli Görülen Büyük Ölçekli Altyapı Yatırımları		30.269	43.540	51.369	66.320	91.779	283.276
C	Bölgede Kalkınmayı Tamamlayıcı Diğer Yatırımlar		5.785	8.208	5.090	4.115	3.835	27.034
TOPLAM			44.810	61.735	76.955	92.653	117.914	394.067

Not: Merkezi idare bütçesinden tahsis edilecek gösterge niteliğindeki yatırım ödeneklerini belirtmekte olup diğer kaynaklardan sağlanacak ilave finansman dâhil değildir. Ayrıca projelerin gerçekleşme durumuna göre ve bütçe imkânlarına bağlı olarak ilave kaynak tahsis edilebilecektir.

DOKAP Eylem Planı 2024-2028 kapsamında;

- Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı için 35 projeye 31,2 milyar TL, Tarımda Gelir Artışı Programı için 17 projeye 8,6 milyar TL, Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı için 9 projeye 13,5 milyar TL, Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı için 5 projeye 30,3 milyar TL olmak üzere bölgenin kalkınma vizyonu çerçevesinde ÖDÖP'ler kapsamındaki yatırımlar, faaliyetler ve desteklenecek işler için toplam 66 projeye 83,7 milyar TL,
- Bölgenin kalkınmasında önem teşkil ettiği değerlendirilen, bölgenin kalkınmasını tetikleyici etkiye sahip, takibi gerekli görülen büyük ölçekli altyapı yatırımlarında 43 projeye 283,2 milyar TL,
- Kalkınmayı tamamlayıcı niteliği haiz, bölgede kapsayıcı kalkınmaya hizmet edeceği değerlendirilen küçük ölçekli yatırımlar için 49 projeye 27 milyar TL tahsis edilecektir.

7. DOKAP EYLEM PLANININ KOORDİNASYONU VE UYGULANMASI

DOKAP Eylem Planı bölgenin kalkınması için belirlenen vizyon doğrultusunda bölge illerindeki bütün sektörler ile bütün yatırımcı kamu kurum ve kuruluşlarla ilişkilidir. Eylem Planı'nda faaliyeti bulunan kamu kurum ve kuruluşları başta olmak üzere, valilikler, kaymakamlıklar, mahalli idareler ve üniversiteler çalışmaların eksiksiz yerine getirilebilmesine ve planlanan sürede tamamlanabilmesine yönelik tedbirleri alacaktır.

DOKAP Eylem Planı'nın bölgedeki koordinasyonu ve uygulamasının takibinden DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı sorumludur. Bununla birlikte Eylem Planı kapsamında tevdi edilen görev ve sorumluluklar için DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi, 2024-2028 dönemi faaliyetlerini planlayacaktır. Bu çerçevede bölgede gelirin ve istihdamın artırılması, ekonomik faaliyetlerin iklime duyarlı hale getirilmesi konusundaki DOKAP BKİ hedefleri ile bu hedeflerin, DOKAP BKİ tarafından uygulanan destek programı ve desteklenen her bir proje bazında, izleme ve değerlendirilmesine ilişkin esaslar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda belirlenecektir.

DOKAP Eylem Planı ile diğer bölgesel nitelikli eylem planları ve ulusal bölgesel kalkınma politikaları arasında uyum ve eşgüdümün sağlanmasından Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü sorumludur.

DOKAP Eylem Planı ulusal düzeyde Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK) tarafından takip edilecektir. DOKAP Eylem Planı, bölgesel kalkınmaya yönelik diğer eylem planları ve stratejilerle birlikte yılda bir defa EKK gündemine alınacaktır. EKK'nın DOKAP Eylem Planı kapsamındaki konularda sekreteryasını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü sağlayacaktır.

Eylem Planı'nda yer alan projelere, ihtiyaç duyulması halinde, ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda revizyon yapılabilecektir.

8. DOKAP EYLEM PLANININ İZLENMESİ

DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı altı aylık dönemlerde Eylem Planı'nda proje ve faaliyeti bulunan kamu kurum ve kuruluşlarından faaliyetleri hakkında izleme raporu alacaktır.

İlgili kurum ve kuruluşlar DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından DOKAP Eylem Planı'nın koordinasyonu, takibi ve izlenmesi ile ilgili konularda iş birliği yapmak ve istenilen bilgileri zamanında paylaşmakla yükümlüdür.

DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, DOKAP Eylem Planı'nın izlenmesi çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlardan edindiği bilgileri derleyerek ve analiz ederek belirlenen dönemlerde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğüne iletmekle yükümlüdür.

9. DOKAP EYLEM PLANININ İLETİŞİMİ

Her bütçe yılı sonunda DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından DOKAP Eylem Planı kapsamında bölgedeki gelişmelerin konu edildiği raporlar ve analizler sürdürülebilirlik, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri doğrultusunda kamuoyu ile paylaşılacaktır.

DOKAP Eylem Planı'nın tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri, bölgede DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından; ulusal ve uluslararası tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri ise kalkınma işbirliği ve kalkınma diplomasisi çerçevesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülecektir.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Doğu Karadeniz Projesi
Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

EK:

2024-2028 DOKAP EYLEM PLANI KAPSAMINDAKİ PROJELER

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A	Bölgenin Kalkınma Vizyonu Çerçevesinde Yapılacak Yatırımlar ve Öncelikli Dönüşüm Kapsamında Desteklenecek Faaliyetler					
Ö1	Tarımsal Sulamada Etkin Yönetim Programı					
A.Ö1.1	Küçük Ölçekli Tarımsal Sulama Projesi	Amasya, Artvin, Bayburt, Çorum, Giresun, Gümüşhane, Samsun, Tokat	DOKAP BKİ	İl Özel İdareleri, İl Belediyeler, İl Tarım ve Orman Müdürlükleri, Sulama Birlik ve Kooperatifleri	2024-2028	Küçük ölçekli tarımsal sulama işleri programı kapsamında DOKAP BKİ tarafından DOKAP Bölgesi için Sulama Master Planı'nın hazırlanması hedeflenmektedir. Söz konusu çalışma ile hâlihazırdaki sulama altyapısı, mevcut durum analizi, gelecek dönem hedef ve faaliyetleri ile ilgili planlamalar gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte 25 metrenin altındaki küçük ölçekli sulama göletlerinin yapımı veya onarımı mümkünse kapalı sulama sistemleri ile yeni ve mevcut sulama kanallarının rehabilitasyonunun mümkünse kapalı sulama sistemleri ile sulanabilir alanlarda verim artırılması çalışmaları yürütülecektir.
A.Ö1.2	Şebinkarahisar Şaplıca Barajı ve Sulaması Projesi	Giresun	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2025	Giresun ilinde Şebinkarahisar Şaplıca Barajı ve Sulaması Projesi kapsamında 2,03 hm ³ depolama ve 1.083 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.3	Bafra Ovası Sulaması Projesi	Samsun	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		1990-2027	Samsun ilinde Bafra Ovası Sulaması Projesi kapsamında 32.000 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.4	Çarşamba Ovası Sulaması ve Drenajı Projesi	Samsun	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		1991-2028	Samsun ilinde devam eden Çarşamba Ovası Sulaması ve Drenajı Projesi kapsamında 23.378 ha alanda drenaj ve sulama ve 1 ilçede taşkın koruma çalışmaları tamamlanacaktır.
A.Ö1.5	Güzelce Depolama ve Sulama Projesi	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		1995-2027	Tokat ilinde Güzelce Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 35 hm ³ depolama ve 4.198 ha alanda sulama çalışmaları bitirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö1.6	Obruk-Dutludere Sulaması Projesi	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2010-2027	Çorum ilinde Obruk-Dutludere Sulaması Projesi kapsamında 6.088 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.7	Aydınca Depolama ve Sulama Projesi	Amasya	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2010-2027	Amasya ilinde Aydınca Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 42,53 hm ³ depolama ve 3.330 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.8	Turhal Gülüt Depolama ve Sulama Projesi	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2011-2028	Tokat ilinde Turhal Gülüt Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 64,80 hm ³ depolama ve 4.366 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.9	19 Mayıs Depolama ve Sulama Projesi	Samsun	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2011-2027	19 Mayıs Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 43,40 hm ³ depolama ve 7.693 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.10	Kelkit Sütveren Barajı Depolama ve Sulama Projesi	Gümüşhane	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2013-2027	Kelkit ilçesinde Kelkit Sütveren Barajı Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 4,93 hm ³ depolama ve 1.280 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.11	Kelkit Soğutlu Barajı Depolama ve Sulama Projesi	Gümüşhane	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2013-2027	Kelkit Soğutlu Barajı Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 4,13 hm ³ depolama ve 1.586 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.12	Tersun Barajı Depolama ve Sulama Projesi	Gümüşhane	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2015-2027	Gümüşhane ilinde Tersun Barajı Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 8,53 hm ³ depolama ve 2.356 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.13	Çamur Barajı Depolama ve Sulama Projesi	Gümüşhane	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2015-2027	Çamur Barajı Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 14,35 hm ³ depolama ve 5.142 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.14	Kırklartepe Barajı Depolama ve Sulama Projesi	Bayburt	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2027	Bayburt ilinde Kırklartepe Barajı Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 20,88 hm ³ depolama ve 5.770 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.5	Alucra Depolama ve Sulama Projesi	Giresun	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2026	Giresun ilinde Alucra Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 3,42 hm ³ depolama ve 1.164 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.16	Sungurlu Barajı Depolama ve Sulama Projesi	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2027	Çorum ilinde Sungurlu Barajı Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 48,34 hm ³ depolama ve 3.172 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö1.17	Terne Depolama, Sulama ve Taşkın Koruma Projesi	Samsun	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2028	Samsun ilinde Terne Depolama, Sulama ve Taşkın Koruma Projesi kapsamında 16,13 hm ³ depolama 1.540 ha alanda sulama ve 4.886 ha alanda taşkın koruma çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.18	Kelkit Ünlüpınar Barajı Depolama ve Sulama Projesi	Gümüşhane	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2017-2027	Gümüşhane ilinde Kelkit Ünlüpınar Barajı Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 3,38 hm ³ depolama ve 1.093 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.19	Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi (Tokat İli Taşkın ve Rüşubat Kontrolü)	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2021-2027	Tokat ilinde Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında 3 köyde taşkın koruma çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.20	Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi (Çorum İli Gölet ve Sulamaları)	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2021-2027	Çorum ilinde Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında 1.066 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.21	Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi (Tokat İli Gölet ve Sulamaları)	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2021-2027	Tokat ilinde Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında 985 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.22	Niksar Arpaören Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 2)	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2022-2027	Tokat ilinde Niksar Arpaören Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 2) kapsamında 1,95 hm ³ depolama ve 292 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.23	Tokat Sulusaray Depolama ve Sulama Projesi	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2022-2028	Tokat Sulusaray Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 20,06 hm ³ depolama ve 2.627 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.24	Gümüşhane-Kelkit Aşut Göleti Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 3)	Gümüşhane	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2023-2027	Gümüşhane-Kelkit Aşut Göleti Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 3) kapsamında 0,44 hm ³ depolama ve 180 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.25	Çorum-Ortaköy Aşdağul Göleti Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 3)	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2023-2027	Çorum-Ortaköy Aşdağul Göleti Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 3) kapsamında 1,84 hm ³ depolama ve 352 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö1.26	Çorum Uğurludağ Başkışla Göleti Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 3)	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2023-2027	Çorum Uğurludağ Başkışla Göleti Depolama ve Sulama Projesi(Göletler 3) kapsamında 1,17 hm ³ depolama ve 287 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.27	Çorum-Merkez Serban Göleti Depolama ve Sulama Projesi(Göletler 3)	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2023-2027	Çorum-Merkez Serban Göleti Depolama ve Sulama Projesi(Göletler 3) kapsamında 2,34 hm ³ depolama ve 676 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.28	Tokat-Merkez Aydınca Göleti Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 3)	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2023-2027	Tokat-Merkez Aydınca Göleti Depolama ve Sulama Projesi(Göletler 3) kapsamında 0,49 hm ³ depolama ve 105 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.29	Tokat-Pazar Bağlarbaşı Göleti Depolama ve Sulama Projesi (Göletler 3)	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2023-2027	Tokat-Pazar Bağlarbaşı Göleti Depolama ve Sulama Projesi(Göletler 3) kapsamında 0,79 hm ³ depolama ve 190 ha alanda sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.30	Aşağı Çekerek 1. Merhale Depolama ve Sulama Projesi	Amasya, Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		1990-2028	Amasya ve Tokat illerinde Aşağı Çekerek 1. Merhale Depolama ve Sulama Projesi kapsamında 1.310 hm ³ depolama ve 26.403 ha alanda sulama şebekesi tamamlanacaktır.
A.Ö1.31	Göletler Depolama ve Sulama Projesi	Amasya, Artvin, Bayburt, Çorum, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Samsun, Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2025-2027	Göletler Depolama ve Sulama Projesi kapsamında belirlenen alanlarda ihtiyaç duyulan depolama ve sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.32	Yerüstüsu Sulamaları Projesi	Artvin, Bayburt, Samsun, Trabzon	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2012-2027	Yerüstüsu Sulamaları Projesi kapsamında Artvin, Bayburt, Samsun ve Trabzon illerinde ihtiyaç duyulan sulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.33	Drenaj ve Bakım-Onarım Projeleri	DOKAP İlleri	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2013-2027	Drenaj ve Bakım-Onarım Projeleri kapsamında DOKAP illerinde bakım onarım ve drenaj çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö1.34	Yeraltı Suyu Sulamaları Projesi	Amasya, Artvin, Çoruh, Rize, Samsun, Trabzon	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2027	Yeraltı Suyu Sulamaları Projesi kapsamında 167 sayılı Yeraltı Suyu Hakkında Kanun gereğince, yapılan tahsislerin, emniyetli rezerv kadarının yapılması dikkate alınarak ilgili kuyularda çalışmalar gerçekleştirilecektir.
A.Ö1.35	Tarla İçerisi Drenaj ve Arazi Islahı Projesi	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2027	Tarla İçerisi Drenaj ve Arazi Islahı Projesi kapsamında drenaj, müşavirlik/kontrollük ve tarla içerisi geliştirme hizmetleri çalışmaları gerçekleştirilecektir.
Ö2	Tarımda Gelir Artışı Programı					
A.Ö2.1	Tarımsal Örgütlerin Güçlendirilmesi Projesi	DOKAP İlçeri	DOKAP BKİ	İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2023-2025	Kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine yönelik uygulamalar, tarımsal üretim ve pazarlama çalışmalarında özellikle birlik ve kooperatifleşme ile rekabet gücünün artırılmasına ve gelirin tabana yayılmasını sağlamaya yönelik yenilikçi modeller ve örnek uygulamalar, dezavantajlı yörelerde yaşayan nüfusun yaşam standartlarının geliştirilmesine yönelik entegre kalkınma projeleri, üreticilerin ortak kullanımına yönelik altyapı ve donanım desteklerini kapsayan projeler bu program altında yürütülecektir.
A.Ö2.2	Bitkisel Üretim Altyapısının Geliştirilmesi Projesi	DOKAP İlçeri	DOKAP BKİ	İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Proje kapsamında DOKAP BKİ tarafından DOKAP Bölgesi İçin Tarımsal Üretimin Planlanmasına uygun Tarım Master Planı hazırlanması hedeflenmektedir. Söz konusu çalışma ile hâlihazırdaki bitkisel üretim altyapısı, mevcut durum analizi, gelecek dönem hedef ve faaliyetleri ile ilgili planlamalar gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte bitkisel üretim Tarımsal Üretimin Planlanmasına uygun olarak çeşitlendirilerek gelir kaynakları artırılacaktır. Kırsalda faaliyet gösteren çiftçi ailelerin tarımsal üretimleri çeşitlendirilerek gelir kaynakları artırılacak ve sosyo-ekonomik açıdan kalkınması sağlanacaktır. Bölgede yetişen başta yüksek katma değerli tıbbi ve aromatik bitkiler olmak üzere organik tarıma dayalı girişimciliğin ve yenilikçi uygulamaların artırılması, değer zincirinin geliştirilmesi ve markalaşma faaliyetleri desteklenecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö2.3	Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi Projesi	DOKAP İlleri	DOKAP BKİ	İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Projekapsamında DOKAP BKİ tarafından DOKAP Bölgesi için Hayvancılık Master Planı hazırlanması hedeflenmektedir. Söz konusu çalışma ile hâlihazırdaki hayvancılık altyapısı, mevcut durum analizi, gelecek dönem hedef ve faaliyetleri ile ilgili planlamalar gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte hayvansal ürünlerin toplanması, işlenmesi ve paketlenmesine yönelik tesisler desteklenecektir. Hayvan sağlığı ve gıda güvenliğine yönelik tesislerin kurulumu, kalite ve verim artışına yönelik damızlık materyallerin üretimi desteklenecek, üretici örgütlerinin altyapısı ve üreticileri ekipman desteği ile güçlendirilecektir.
A.Ö2.4	Bolaman Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2021-2027	Ordu ve Tokat illerinde uygulanacak olan Bolaman Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi ile etüt-proje, müşavirlik ve program destekleri vb. çalışmalar gerçekleştirilecektir.
A.Ö2.5	Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Ülkemizde 2017 yılından itibaren görülmeye başlanan kahverengi kokarca zararlısı bitkisel ürünlerde 300 den fazla türünde zarar oluşturabilen polifag, istilacı tahripkâr bir zararlıdır. Ülkemizde uygulamaya konulan kalıntı eylem planı kapsamında zararlı ile mücadele edilmesi için biyolojik mücadele, biyoteknik mücadele, feromon tuzak vb. ürünlerin ruhsatlandırılması, piyasaya arzı, üretimi, üretim alanlarında ve kışlama döneminde kimyasal, biosidal, alternatif ürünler ile mücadele ile ilgili kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir. Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü Projesi kapsamında yapılacak çalışmaları neticesinde zararlının popülasyon seviyesi düşürülecek, yeni alanlara bulaşmasının önlenerek, bitkilerdeki verim ve kalite kayıplarının önüne geçilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö2.6	Bitkisel Üretimi Geliştirme Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Verimli sulama uygulamalarını da kapsayan organik tarım ve iyi tarım uygulamaları kapsamında eğitimler, demonstrasyonlar, kontrol ve sertifikasyon hizmeti alınması, bilinç oluşturuca faaliyetler (seminer, teknik gezi, sertifika töreni) yapılması, iyi tarım uygulamaları yapan üreticilerin saha denetimlerinin yapılması sağlanacaktır. Proje kapsamında işlenmeyen, nadasa bırakılan veya işlemeli tarıma uygun olmayan araziler öncelikli olmak üzere uygun üretim tekniklerini kullanmak suretiyle Tarımsal Üretimin Planlanmasına uygun bitkisel üretimin artırılması amacıyla azami %75 ayni tohum/fide/fidan desteği sağlanacaktır.
A.Ö2.7	Çayır Mera Islah ve Amenajman Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Çayır ve meraların verimliliğini artırmak, sürdürülebilir kullanımını sağlamak ve erozyonu önlemek amacıyla ıslah ve amenajman çalışmaları gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda, otlatma planları hazırlanacak, toprak ve bitki örtüsü iyileştirme çalışmaları yapılacak ve yerel üreticilerin bilinçlendirilmesi için eğitim programları düzenlenecektir. Proje, hayvancılık sektörünün yem ihtiyacının karşılanmasına ve doğal kaynakların korunmasına katkı sağlayacaktır. Projenin hedefi bölgedeki hayvancılığın kaba yem ihtiyacını karşılamak, ayrıca hayvancılığın devamlılığını sağlayabilmek amacıyla hayvan, çiftçi ve çoban refahını sağlayacak yapıları tesis etmektir.
A.Ö2.8	Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi	Çorum, Tokat	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Çorum ve Tokat illerinde Çekerek Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında etüt-proje, müşavirlik ve program destekleri vb. çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö2.9	Hayvancılığın Geliştirilmesi (Hayvansal Üretimin Artırılması) Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Süt hijyen ve kalitesinin artırılmasına yönelik yatırımlar, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık altyapısının geliştirilmesine yönelik faaliyetler, buzağı ve kuzu kayıpları önlenmesi için gerekli olan alet ekipman, malzeme vb. sağlanması, eğitim, araç kiralınması ve akaryakıt giderleri, arıcılığın ve ipekböcekçiliğinin geliştirilmesi kapsamında yatırımlar gerçekleştirilecektir.
A.Ö2.10	Bölgesel Islah Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Kızgınlık takip sistemi veya senkronizasyon yöntemi ile hayvanların takip edilmesi, jersey ve bölgeye uygun ırklarla suni tohumla ile kaliteli ve sağlıklı yavrular elde edilmesi sağlanacaktır. Bu kapsamda sperma ve gerekli malzemelerin temini sağlanacaktır.
A.Ö2.11	Türkiye Patentli Büyük Ebeveyn ve Ebeveyn Geliştirme (Yumurtacı Damızlık Geliştirme) Projesi	Tokat	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2024-2028	Türkiye Patentli Büyük Ebeveyn ve Ebeveyn Geliştirme (Yumurtacı Damızlık Geliştirme) Projesi kapsamında, saf hatlar üzerinde yapılacak ıslah çalışmalarıyla ülkemize ait yumurtacı ebeveyn ve hibrid hatları geliştirilecek ve bu sayede de Türkiye yumurta tavukçuluğu sektörünün damızlık ihtiyacının yurt içinden karşılanması sağlanacaktır.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö2.12	DOKAP İllerinde Coğrafi İşaret Tescilli Ürünlerin Üretimini Teşvik Edilmesi Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	TURKPPATENT	2025-2028	Coğrafi işaret tescilli ürünlerde işleme, paketlenme ve kurutmaya yönelik makine ekipman temini sağlanacaktır.
A.Ö2.13	Orman ve Ormancılığa Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi Projesi	Giresun, Bayburt, Tokat	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	DOKA, OKA, KUDAKA, DOKAP BKİ	2025-2028	Bölgedeki orman potansiyelinden faydalanmak ve bölge halkının ekonomik gelirini çeşitlendirmek, istihdama katkı sağlamak amacıyla orman ve ormancılığa dayalı sanayi desteklenecektir.
A.Ö2.14	Tarım Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi ve Gıda Ürünleri İmalatı Projesi	Ordu, Bayburt, Gümüşhane, Rize	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	DOKA, KUDAKA, DOKAP BKİ	2025-2028	Bölgede üretilen fındık ve çay gibi tarımsal ürünlerin işlenerek pazarlanması ve bu şekilde katma değer oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca bölgenin sahip olduğu kaliteli içme suyu varlığının değerlendirilerek ticarileştirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca bölgede hali hazırda yapılmakta olan süt hayvancılığında sütün işlenerek pazara sunulması amacıyla süt ve sütten üretilen muhtelif ürünler desteklenecektir.
A.Ö2.15	Tarım Makinaları İmalatının Desteklenmesi Projesi	Çorum	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	OKA, DOKAP BKİ	2025-2028	Çorum, gelişmiş makine sektörü ve tarımsal üretim potansiyeliyle bölgede öne çıkmaktadır. Tarım ve ormancılık makinaları imalatı alanında il geneline yayılmış bir alt yapı mevcuttur. Var olan potansiyelin yeni yatırımlarla desteklenmesiyle sektörün gelişmesi sağlanacaktır.
A.Ö2.16	DOKAP İlleri Arazi Topluşturma ve Tarla İçerisi Geliştirme Hizmetleri Projesi	DOKAP İlleri	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2012-2027	Proje kapsamında DOKAP illerinde hâlihazırda devam eden arazi toplulaştırması, müşavirlik/kontrollük ve tarla içi geliştirme hizmetleri çalışmalarına devam edilecektir.
A.Ö2.17	Tohum Hazırlama Tesisi Yapımı Projesi	Amasya	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü		2024-2025	Tohum Hazırlama Tesisi Yapımı Projesi kapsamında bölgenin ve ülkenin tohum kapasitesini artırmaya yönelik inşaat ve makine-teçhizat çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
Ö3	Mavi Ekonomide Gelir Artışı Programı					
A.Ö3.1	Rize İyidere Lojistik Limanı İnşaatı Projesi	Rize	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2020-2026	Doğu Karadeniz Bölgesi, Avrupa ve Orta Asya'ya açılan Kafkasya koridoru üzerindeki konumu ile stratejik öneme sahiptir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yatırımları arasında yer alan proje kapsamında Rize şehir merkezine 20, Trabzon şehir merkezine 50 kilometre mesafede ana mendireği 2 bin 700 metre, tali mendireği ise 470 metre uzunluğunda bir lojistik limanı inşa edilecektir. Böylece Limanın Kafkas ülkeleri ve Orta Doğu ülkeleri arasındaki potansiyel trafikten kaynaklanacak kombine taşımacılık zincirinin aktarma merkezi olması hedeflenmektedir.
A.Ö3.2	Giresun Balıkçı Barınağı Projesi	Giresun	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2020-2026	Giresun ilinde Giresun Balıkçı Barınağı Projesi kapsamında 1.195 m mendirek ve 727 m rıhtım çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö3.3	Sürmene Yeniay Barınma Yeri İnşaatı Projesi	Trabzon	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2023-2027	Trabzon ilinde uygulanacak olan proje ile 720 m mendirek ve 230 m rıhtım çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö3.4	Çayeli Balıkçı Barınağı İkmal İnşaatı Projesi	Rize	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2023-2027	Rize ilinde Çayeli Balıkçı Barınağı İkmal İnşaatı Projesi kapsamında 455 m mendirek ve 270 m rıhtım çalışmaları gerçekleştirilecektir.
A.Ö3.5	Su Ürünleri Üretiminin Geliştirilmesi ve İşlenmesi Projesi	Samsun, Trabzon	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	DOKA, OKA, DOKAP BKİ	2025-2028	Bölgedeki balıkçılık geleneksel yöntemlerle önemli bir üretim hacmine ve potansiyele sahiptir. Proje kapsamında balıkçılık sektöründe üretimin çeşitlendirilmesi ve katma değer artırılması amacıyla yeni tür balık üretimleri ve balık işleme tesisleri desteklenecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö3.6	Su Ürünleri Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetiminin Geliştirilmesi (Su Kaynaklarının Balıklandırılması) Projesi	Amasya, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Trabzon	Tarım ve Orman Bakanlığı	DOKAP BKİ, İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Tarımsal Örgütler (Ziraat Odası, Yetiştirici ve Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri)	2025-2028	Proje kapsamında, balıklandırma ve balıklandırma amaçlı üretim faaliyetlerinin daha kontrollü ve etkin yürütülmesi sağlanacaktır.
A.Ö3.7	Rize Küçük Deniz Taşıtları İmalatı Sanayi Sitesi Projesi	Rize	Rize İl Özel İdaresi	DOKA, Yerel Yönetimler, İlgili İl Müdürlükleri, DOKAP BKİ	2027-2028	Proje ile Rize’de Küçük Deniz Taşıtları İmalatı Sanayi Sitesi kurulumu planlanmaktadır. Proje yerini oluşturabilmek için Rize-Artvin karayolu üzerinde Söğütü bölgesinde yer alan 2 kenar çizgisinden itibaren yaklaşık 16.882 m ² ’lik bir alanın uygun bir dolgu malzemesi ile doldurulması planlanmaktadır. Kazanılacak alanda kızak yapısı, kara park, idari bina, sosyal donatı alanları, imalat hangarları, bakım atölyesi, sağlık birimi, depo, otopark ve teknik bölümler inşa edilecektir.
A.Ö3.8	Trabzon Su Ürünleri İhtisas OSB ve Mükemmeliyet Merkezi Projesi	Trabzon	Trabzon OSB Müteşebbis Heyeti	DOKA, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, Çarşıbaşı Belediyesi, Trabzon YİKO, Trabzon Büyükşehir Belediyesi, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, DOKAP BKİ	2025-2028	Proje kapsamında; su ürünleri işlenmesi ve depolanması alanında faaliyet gösteren işletmelere yer tahsis sağlayacak, kümelenme mantığıyla ileri teknoloji su ürünleri ortak işleme, şoklama, muhafaza ve paketlenme tesisi gibi su ürünleri sektörünün ihtiyaç duyduğu ortak tesislerin yer alacağı, su ürünleri işletmeleri yanında bu işletmelere ürün tedarik eden diğer işletmelerin de olacağı bir ihtisas OSB kurulması planlanmaktadır.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö3.9	Sürmene Gemi İnşa ve Yat İhtisas OSB Projesi	Trabzon	Sürmene Belediye Başkanlığı	DOKA, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi, KTÜ Abdullah Kanca Meslek Yüksekokulu, S.S. Sürmene Gemi Donatıcıları ve Onarıcıları Kooperatifi ve S.S. Sac Gemi Ahşap Tekne ve Kotra İmalatçıları Küçük Sanat Kooperatifi, DOKAP BKİ	2023-2027	Proje ile mevcut Sürmene Çamburnu Tersanesi'nin statüsünün Gemi İnşa ve Yat İhtisas OSB olarak değiştirilmesi ve OSB alanında yeni parseller oluşturulması öngörülmektedir. Yeni parsellerde kümelenme yaklaşımıyla yeni işletmelerin yer alması sağlanacak ve sektörün ileri ve geri bağlantısının bulunduğu yan sanayi işletmelerinin ana sanayi ile bir arada çalışma imkânı mümkün olacaktır. OSB bünyesinde toplantı odası, ofis, ortak atık toplama üniteleri, ortak altyapı ve diğer ortak kullanım alanları yanında sektörün gelişimini destekleyecek Gemi İnşa ve Deniz Teknolojileri Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi de kurulacaktır.
Ö4	Turizm Odaklı Ekonomik Büyüme Programı					
A.Ö4.1	Turizm Amaçlı 1.Öncelikli Güzergâh Yol Çalışmaları Projesi	Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat, Trabzon	DOKAP BKİ	Yerel Yönetimler, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri	2024-2028	Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'nın çıktısı olan Yeşil Yol Projesi kapsamında turizm adına kayıt altına alınan birinci, ikinci ve üçüncü öncelikli güzergâhlar ile bölgedeki önemli turizm destinasyon alanlarına ulaşım sağlanan güzergâhlarda altyapı ve üstyapı iyileştirme çalışmaları yapılacaktır.
A.Ö4.2	Turizm Fiziki Altyapısının Geliştirilmesi Projesi	DOKAP İlleri	DOKAP BKİ	DOKA, OKA, KUDAKA, Yerel Yönetimler, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri	2024-2028	Destinasyon yönetimi kapsamında oluşturulan ve turizm merkezi/turizm odağı olarak belirlenen bölgelerde, doğal ve kültürel kaynakları korumayı esas alan, bölgeye sosyo-ekonomik fayda sağlayan, yerel turizmin geliştirilmesine yönelik uygulama ve faaliyetler ile destinasyon yönetimi temelinde potansiyel arz eden doğa, kültür, spor, gastronomi, sağlık turizmi, eko-turizm, kırsal turizm ve agro turizm vb. konulara yönelik altyapı geliştirme faaliyetlerine destek verilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.Ö4.3	Yeşile Yolculuk Kapsamında Özel Sektörle İşbirliğinin Geliştirilmesi Projesi	DOKAP İlleri	DOKAP BKİ		2025-2028	TM ve KTKGB alanlarının birçoğunda ihtiyaç durumuna göre 1/25.000, 1/5.000 ve 1/1.000 ölçekli imar planları bulunmamakta ve bu durum yer tahsisini yapamamasından dolayı turizm yatırımlarını olumsuz etkilemektedir. Bu doğrultuda turizm yatırımcısının önünü açmak ve yer tahsisini yapabilirliği amacıyla eksik olan imar planlarının tamamlanması önemli görülmektedir. Bahsi geçen turizm alanlarında planların tamamlanmasından sonra yatırımcıların yararlanabileceği, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu da dikkate alınarak, Yeşil Yol Projesi güzergâhı öncelik olarak belirlenecek ve yatırımlar bu alanlarda gerçekleştirilecektir.
A.Ö4.4	Kaçkar Dağları Milli Parkı Projesi	Rize	Tarım ve Orman Bakanlığı	Yerel Yönetimler, İlgili İl Müdürlükleri, DOKAP BKİ	2021-2028	Rize ilinde Kaçkar Dağları Milli Parkı Projesi kapsamında 1 ha alanda alan düzenleme, bakım onarım, 23 adet hizmet ünitesi ve makine-teçhizat alımı gerçekleştirilecektir.
A.Ö4.5	Tabiat Parkları Projesi	DOKAP İlleri	Tarım ve Orman Bakanlığı	Yerel Yönetimler, İlgili İl Müdürlükleri, DOKAP BKİ	2021-2028	Proje kapsamında ülkemizin sahip olduğu ulusal ve uluslararası düzeydeki doğa, kültürel, tarihi, arkeolojik ve peyzaj kaynak değerleri ile biyolojik çeşitliliğin nadir, ender ve hassas türlerinin ekosistemlerinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla çalışmalar yürütülecektir.
B	Bölgede Takibi Önemli Görülen Büyük Ölçekli Altyapı Yatırımları					
B.1	Bayburt-Gümüşhane Havalimanı Projesi	Bayburt, Gümüşhane	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2017-2027	Bayburt-Gümüşhane Havalimanı Projesi kapsamında 36.000 m ² apron, 3.000 m pist yapımı, 7.950 m ² taksi yolu yapımı, 20.000 m ² terminal binası yapımı ve müşavirlik/kontrollük çalışmaları gerçekleştirilecektir.
B.2	Trabzon Yeni Havalimanı Projesi	Trabzon	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2022-2027	Trabzon Yeni Havalimanı Projesi kapsamında, 234.000 m ² apron, 41.150 m ² müteammim tesisler, 3.250 m pist yapımı, 204.150 m ² taksi yolu yapımı ve 59.850 m ² terminal binası yapımı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
B.3	Samsun Raylı Sistem Hatları Araç Alımı Projesi	Samsun	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2024-2028	Samsun Raylı Sistem Hatları Araç Alımı Projesi kapsamında 10 adet hafif raylı sistem aracının alımı gerçekleştirilecektir.
B.4	Ordu Şehir Hastanesi Yapımı Projesi	Ordu	Sağlık Bakanlığı		2020-2028	Ordu Şehir Hastanesi Yapımı Projesi kapsamında 315.724 m ² alanda 900 yataklı hastane yapımı gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.5	Samsun Şehir Hastanesi Yapımı Projesi	Samsun	Sağlık Bakanlığı		2020-2028	Samsun Şehir Hastanesi Yapımı Projesi kapsamında 305.547 m ² alanda 900 yataklı hastane yapımı gerçekleştirilecektir.
B.6	Rize Şehir Hastanesi Yapımı Projesi	Rize	Sağlık Bakanlığı		2020-2026	Rize Şehir Hastanesi Yapımı Projesi kapsamında 250.000 m ² alanda 800 yataklı hastane yapımı gerçekleştirilecektir.
B.7	Trabzon Şehir Hastanesi Yapımı Projesi	Trabzon	Sağlık Bakanlığı		2020-2025	Trabzon Şehir Hastanesi Yapımı Projesi kapsamında 264.947 m ² alanda 900 yataklı hastane yapımı gerçekleştirilecektir.
B.8	Amasya Devlet Hastanesi Yapımı Projesi	Amasya	Sağlık Bakanlığı		2023-2026	Amasya Devlet Hastanesi Yapımı Projesi kapsamında 152.000 m ² alanda 600 yataklı hastane yapımı gerçekleştirilecektir.
B.9	Yusufeli Barajı Deplase Yolları Projesi	Artvin	Karayolları Genel Müdürlüğü		2012-2025	Yusufeli Barajı relokasyon yolları bünyesinde yapılan Yusufeli Barajı, Tekkale ve Şilenkar Viyadüğü 22 Kasım 2022 tarihinde trafiğe açılmıştır. İkmal ihalesi bünyesinde yapımı tamamlanan Yusufeli Viyadüğü ise 13.07.2024 tarihinde resmi törenle trafiğe açılmıştır. Proje ile Yusufeli Barajı relokasyon yolları kapsamındaki 39 adet tünelin elektrik, elektromekanik ve diğer kontrol sistemlerinin yapım işi gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte proje kapsamında Of-Çaykara yolunda t4 tüneli (çift tüp), Çayeli-Kaptanpaşa yolunda t1 tüneli (tek tüp),Pirahmet-Kelkit yolunda Pirahmet Tüneli (çift tüp) ile Yeniköy Tüneli (çift tüp)ve Borçka-Murgul yolunda t1, t4, t5 tünelleri (tek tüp) aydınlatma işi tamamlanacaktır.
B.10	Bolaman Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2021-2027	Ordu ilinde Bolaman Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi kapsamında 46,2 km uzunluğunda yol üzerinde bitümlü sıcak karışım ile kaplama çalışmaları devam edecektir.
B.11	Trabzon Şehir Geçişi Devlet Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2011-2027	Trabzon ilinde yürütülecek olan proje ile Trabzon Şehir Geçişi Devlet Yolu (Kanuni Bulvarı ile Akyazı ve Sahil Bağlantı Yolları) ikmal işi gerçekleştirilecektir.
B.12	Ordu Çevre Yolu Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2011-2027	Ordu Çevre Yolu Projesi kapsamında toplam 21,4 km uzunluğundaki Ordu Çevre Yolu Projesinde 10,7 km bölünmüş yol üzerinde bitümlü sıcak karışım ile kaplanmıştır. Proje kapsamında kalan 10,7 km bölünmüş yol üzerinde bitümlü sıcak karışım ile kaplama çalışmaları tamamlanacaktır.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.13	Tokat-Niksar Yolu Projesi	Tokat	Karayolları Genel Müdürlüğü		2013-2027	Tokat-Niksar Yolu Projesi kapsamında 13 km bölünmüş yol üzerinde bittümlü sıcak karışım ile kaplama çalışmaları tamamlanacaktır.
B.14	Hopa-Borçka Yolu Projesi	Artvin	Karayolları Genel Müdürlüğü		2013-2027	Artvin ilinde Hopa-Borçka Yolu Projesi kapsamında Hopa -Borçka Devlet Yolu üzerinde ikmal yapım işi tamamlanacaktır.
B.15	Akçaabat-Düzköy Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2014-2027	Akçaabat-Düzköy Yolu Projesi kapsamında; Akçaabat-Düzköy Yolu üzerinde Haçkalıbaba bağlantısı ve Çayırbağı bağlantısı dâhil toprak işleri, sanat yapıları, üstyapı işleri, köprü ve ikmal işleri gerçekleştirilecektir. Akçaabat-Düzköy Yolu, Of-Çaykara Yolu, Hopa-Borçka Yolu ve 10. Bölge Müdürlüğü hudutları dâhilindeki muhtelif kesimlerde enh deplasesi yapım işi gerçekleştirilecektir.
B.16	Çorum-Osmancık Yolu Projesi	Çorum	Karayolları Genel Müdürlüğü		2015-2027	51,2 km uzunluğundaki Çorum-Osmancık Yolu Projesinde 12,8 km bittümlü sıcak karışım ve 9,7 km satlı ile kaplanmış toplam 22,5 km uzunluğundaki bittümlü yol çalışmaları tamamlanmıştır. Proje kapsamında geriye kalan 28,7 km'lik kesimde çalışmalar tamamlanacaktır.
B.17	Ordu-Ulubey Ayrımı Kabadüz-Çambaşı Yolu Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2015-2027	53,5 km uzunluğundaki projede 11,4 km bittümlü sıcak karışım ve 0,5 km sıcak karışım ile kaplanmış toplam 11,9 km uzunluğundaki yol çalışmaları tamamlanmıştır. Proje kapsamında kalan 41,6 km'lik kesimde çalışmalar tamamlanacaktır.
B.18	Amasya-Turhal-Tokat-16. Bölge Hududu Yolu Projesi	Amasya, Tokat	Karayolları Genel Müdürlüğü		2016-2027	Amasya ve Tokat illerinde Amasya-Turhal-Tokat-16.Bölge Hududu Yolu Projesi kapsamında yapımı gerçekleştirilen yolların bittümlü sıcak karışım ile kaplanması, bittümlü sıcak karışım ile kaplanan yolların onarım ve tünel elektromekanik işleri tamamlanacaktır.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.19	Araklı-Dağbaşı-Uğrak Yolu Projesi	Bayburt, Giresun, Gümüşhane	Karayolları Genel Müdürlüğü		2016-2027	Bayburt, Giresun ve Gümüşhane illerinde yürütülecek olan proje ile; Araklı-Dağbaşı-Uğrak İl Yolu heyelanı toprak işleri, sanat yapıları, köprü, tünel, üstyapı işleri, çığ tünelleri ve aşınma tabakası yapım işi gerçekleştirilecektir.
B.20	İslamdağ-Korgan Yolu Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2016-2027	İslamdağ-Korgan Yolu Projesi kapsamında 4,7 km bitümlü sıcak karışım ile kaplanmış yol yapımı ve sathi kaplama olarak tamamlanan etapların bitümlü sıcak karışım dönüşümü gerçekleştirilmesi gerçekleştirilecektir.
B.21	Of-Çaykara Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Trabzon ilinde uygulanacak olan proje ile Of-Çaykara Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri, tünel işleri, çeşitli işler ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
B.22	Gümüşhane-Bayburt Ayrımı/Kelkit-Şiran Yol Yapımı Projesi	Gümüşhane	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje kapsamında Gümüşhane-Bayburt Ayrımı-Kelkit-Şiran Yolu ile Kelkit Şehir Geçişi kesimlerinin yapım işi gerçekleştirilecektir.
B.23	Çarşamba-Ayvacak-Taşova Yolu Projesi	Amasya, Samsun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	107,5 km uzunluğundaki projede Çarşamba-Ayvacak arasında toplam 14,1 km tamamlanmıştır. Proje kapsamında kalan 1,6 km bölünmüş yol ve 19,8 km tek yol ile 72 km uzunluğundaki Ayvacık-Taşova arasındaki çalışmalar tamamlanacaktır.
B.24	Çorum Ayrımı-Mecitözü/Amasya-Turhal Ayrımı Projesi	Amasya, Çorum	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	62,5 km uzunluğundaki projede 27,7 km bölünmüş yolun bitümlü sıcak karışım ile kaplanması tamamlanmıştır. Proje kapsamında kalan 34,8 km bölünmüş yolun bitümlü sıcak karışım ile kaplanması tamamlanacaktır.
B.25	Rize-Dağdibi Yolu Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Rize ilinde uygulanacak olan proje ile Rize-Dağdibi, Rize Güney Çevre Yolu K1 ve K2 Ksy kavşakları ve bağlantı yolları ile K3 Ksy kavşağı ve Pazar Caddesi bağlantı yolu toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri, üstyapı işleri ve çeşitli işlerin yapımı işleri gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.26	Rize-Güney Çevre Yolu Ayrımı-Dağbaşı Küçükçayır Ayrımı Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2020-2027	Proje kapsamında; Rize-Güneysu Ayrımı-Küçükçayır İl Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri ve üstyapı işlerinin yapımı gerçekleştirilecektir.
B.27	Trabzon-Aşkale Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2001-2025	Trabzon-Aşkale Yolu Projesi kapsamında; toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri, tünel işleri çeşitli işler ve üstyapı işleri ile Eren Bülbül (Deliklitaş), Maçka ve Değirmendere tünellerinin elektrik/elektromekanik işlerinin yapımı gerçekleştirilecektir.
B.28	Giresun-Dereli-Şebinkarahisar-Suşehri-Eğribel-Pınarlar Yolu Projesi	Giresun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2014-2027	Proje kapsamında Giresun-Dereli-Şebinkarahisar Yolu, Giresun-Espiye Ayrımı Dereli Devlet Yolu arası ikmal, sel hasar giderme ve trafik güvenliği işleri, sanat yapıları, üstyapı ileri, köprü işleri, tünel işleri ve çeşitli işlerin yapımı gerçekleştirilecektir. Ayrıca Giresun Ayrımı-Dereli-Şebinkarahisar-Suşehri Ayrımı (Eğribel Tüneli ile bağlantı yolları dâhil) kapsamında yapım işleri gerçekleştirilecektir.
B.29	Ordu-Mesudiye-Koyulhisar Tamamlama Projesi	Çorum	Karayolları Genel Müdürlüğü		2014-2027	Ordu ilinde uygulanacak olan proje ile tünellerin elektromekanik işleri tamamlanacaktır.
B.30	Rize-İspir Yolu Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2016-2025	Proje kapsamında Rize-İspir Yolu İyidere Ayrımı-İkizdere İl Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları, üstyapı işleri, köprü işleri ve tünel işleri gerçekleştirilecektir.
B.31	Ünye Çevre Yolu Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2005-2027	Ordu ilinde uygulanacak olan proje ile Ünye Yunus Emre Tünelindeki deformasyonların giderilmesi için çalışmalar gerçekleştirilecektir.
B.32	Ladik-Taşova Yolu Projesi	Amasya, Samsun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2016-2027	Ladik-Taşova Yolu Projesi kapsamında bitümlü sıcak karışım yol yapımı çalışmalarına devam edilecektir.
B.33	Pazar-Ardeşen Ayrımı-Çamlıhemşin Ayder Yolu Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2021-2027	Proje kapsamında Pazar-Ardeşen Ayrımı Çamlıhemşin - Ayder İl Yolu (Tunca Kavşağı Bağlantısı dâhil) kesiminin yapım işi gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.34	Konaklar-Pelitli-Yalıcak Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2022-2027	Trabzon ilinde uygulanacak olan proje ile Konaklar-Pelitli-Yalıcak Yolu toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri ve üst yapı işleri gerçekleştirilecektir.
B.35	Samsun Şehir Hastanesi Bağlantı Yolu Projesi	Samsun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2023-2027	Samsun Şehir Hastanesi Bağlantı Yolu Projesi kapsamında bölünmüş yol üzerinde bitümlü sıcak karışım çalışmalarına devam edilecektir.
B.36	Sungurlu-Çorum Ayrımı-Boğazkale Ayrımı-Alaca-Çekerek Ayrımı-Zile-Turhal Yolu Projesi	Çorum, Tokat	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje sınırları içerisinde kalan 1264 km uzunluğundaki projede 49,6 km tamamlanmıştır. Kalan 76,8 km bölünmüş yolda bitümlü sıcak karışım yol yapımı çalışmalarına devam edilecektir.
B.37	Piraziz-Sarp Sınır Kapısı Üstyapı Kaplama, Yenileme ve Onarım Projesi	Artvin, Giresun, Rize, Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2018-2027	Proje kapsamında; Karadeniz Sahil Yolu Piraziz (7. Bölge Hududu) - Beşikdüzü (Giresun-Trabzon İl Hududu) - Of (Trabzon - Rize İl Hududu) - Sarp Sınır Kapısı kesiminde sanat yapıları ve üstyapı yenileme ve onarım işi gerçekleştirilecektir.
B.38	Doğu Karadeniz Şehir Taşkın Kontrol Tesisi 1.Merhale Projesi	Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2020-2027	Proje kapsamında 1.022 ha alanda 6 il 22 ilçede taşkın koruma çalışmaları gerçekleştirilecektir.
B.39	Yusufeli Barajı ve HES Tamamlama İşleri Projesi	Artvin	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2024-2025	Proje kapsamında Yusufeli yeniden yerleşim bölgesinde alt yapı işleri ile bölgenin coğrafik koşulları ve engebeli arazi yapısı nedeniyle ihtiyaç duyulan can güvenliğini ve emniyetini sağlamaya yönelik zorunlu imalatlar yapılacaktır.
B.40	Yusufeli Barajı Yeniden Yerleşim İşleri Projesi	Artvin	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2008-2025	Proje kapsamında; adliye binası, 300 ahır, 2 aile sağlığı merkezi, 2 anaokulu, 1 atölye binası, belediye hizmet binası, 9 cami, emniyet binası, 1 hastane, hükümet konağı, ilçe gençlik ve spor müdürlüğü binası, ilçe jandarma komutanlığı, 3 ilköğretim okulu, 1 imam hatip lisesi, 213 işyeri, itfaiye hizmet binası, 7 köy evi, 48 iş yeri kapasiteli küçük sanayi sitesi, 2 kütüphane, 1 mesleki ve teknik lisesi, 7 mezarlık, müftülük binası, 40 okul, orman işletme müdürlüğü binası, otobüs terminali, 100 öğrenci kapasiteli öğrenci pansiyonu, 1 öğretmen evi, 1 sağlık evi, 1 sosyal donatı alan, 1 spor salonu, 2 ticaret merkezi inşaatı, şehir iskan, tarımsal iskan, çevre düzenlemesi, etüt-proje ve peyzaj çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.41	Bolaman Nehir Havzası Rehabilitasyon Projesi	Ordu, Tokat	Orman Genel Müdürlüğü		2021-2027	Proje kapsamında 586 ha ağaçlandırdırma, bozuk ormanların rehabilitasyonu, ekosistem hizmetleri gelişimi, erozyon kontrolü, 30.000 adet fidan üretimi, 3.476 ha alanda mera ıslahı, 6 adet mesire yeri düzenlemesi, müşavirlik/kontrollük, program destekleri, 96.487 ha alanda sel kontrolü ve tohum üretimi çalışmaları gerçekleştirilecektir.
B.42	Kırıkkale (Delice)-Çorum Hızlı Tren Projesi	Çorum	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü	UAB, CSBB, Valilikler, Yerel Yönetimler, DOKAP BKİ	2023-2038	Proje kapsamında Kırıkkale (Delice)- Çorum arasında 120 km uzunluğunda hızlı tren hattının yapımı planlanmaktadır.
B.43	Samsun-Kalın ve Hanlı-Bostankaya Varyantı Elektrifikasyon Projesi	Amasya, Samsun, Tokat	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü	UAB, CSBB, Valilikler, Yerel Yönetimler, DOKAP BKİ	2025-2029	Proje kapsamında Samsun-Kalın ve Hanlı-Bostankaya Varyantı hattında 468 km uzunluğunda elektrifikasyon çalışmalarının yapılması hedeflenmektedir. 2025 yılı Yatırım Programına teklif edilen projenin 2029 yılına kadar bitirilmesi planlanmaktadır.
C	Bölgede Kalkınmayı Tamamlayıcı Diğer Yatırımlar					
C.1	Rize Şehir Hastanesi Deniz Dolgu Alanı Projesi	Rize	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2024-2028	Rize Şehir Hastanesi Deniz Dolgu Alanı Projesi kapsamında sahil tahkimatı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.2	Bafra Liman Gölü Sahil Tahkimatı İnşaatı Projesi	Samsun	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		2024-2025	Bafra Liman Gölü Sahil Tahkimatı İnşaatı Projesi kapsamında sahil tahkimatı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.3	İlçe Halk Kütüphaneleri Yapımı Projesi	Çorum, Gümüşhane, Tokat	Kültür ve Turizm Bakanlığı		2023-2026	Proje kapsamında Gümüşhane il merkezi, Osmanlık ve Zile ilçelerinde kütüphane yapımı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.4	Kültür Merkezleri Yapımı Projesi	Bayburt, Giresun, Ordu	Kültür ve Turizm Bakanlığı		2015-2027	Kültür Merkezleri Yapımı Projesi kapsamında Bayburt, Giresun ve Ordu illerinde kültür merkezlerinin yapımları ile ilgili devam eden iş ve işlemler tamamlanacaktır.
C.5	Samsun Tekkeköy Devlet Hastanesi Yapımı Projesi	Samsun	Sağlık Bakanlığı		2018-2028	Samsun Tekkeköy Devlet Hastanesi Yapımı Projesi kapsamında 60.448 m ² alanda 250 yataklı hastane yapımı gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
C.6	Ordu-Giresun Hv. PAT Saha Onarım ve Tadilatı Projesi	Giresun, Ordu	Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü		2023-2025	Proje kapsamında 35.000 m ² alanda altyapı ve 36.500 m ² alanda rehabilitasyon çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.7	Düzköy-Tonya Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2011-2027	Proje kapsamında; Düzköy-Tonya Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri ile heyelan ıslahı yapımı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.8	Akçaabat-Yıldızlı-Söğütü Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2016-2027	Proje kapsamında; Akçaabat-Söğütü-Yıldızlı Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri ve çeşitli çalışmalar yürütülecektir.
C.9	Rize-Pehlivan-taşı-Kalkandere Yolu Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje kapsamında Rize-Pehlivan-taşı-Kalkandere Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri, tünel işleri ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.10	Hemşin Şehir Geçişi Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje kapsamında Hemşin-Çamlıhemşin İl Yolu Şehir Geçişi arası toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri, tünel işleri ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.11	Tonya-İskenderli-Beşikdüzü Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje kapsamında Tonya-İskenderli-Beşikdüzü İl Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.12	Çayeli-Pazar-Hemşin Ayrımı Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje kapsamında; Pazar-Hemşin İl Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri ile Çayeli - (Pazar - Hemşin) Ayrımı arası toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.13	Of-Balaban Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2019-2027	Proje kapsamında Of-Balaban İl Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.14	Çorum-Cemilbey-Ortaköy Yolu Projesi	Çorum	Karayolları Genel Müdürlüğü		2021-2027	Çorum-Cemilbey-Ortaköy Yolu Projesi kapsamında 3 km yolda çalışmalar tamamlanacaktır.
C.15	Kovanlık-Aydındere Yolu Projesi	Giresun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2021-2027	Proje kapsamında Kovanlık-Aydındere İl Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri, tünel işleri ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
C.16	Çorum-Sungurlu Ayrımı-Alaca-Yozgat-Sorgun Ayrımı Projesi	Çorum	Karayolları Genel Müdürlüğü		2013-2025	Çorum-Sungurlu Ayrımı-Alaca-Yozgat-Sorgun Ayrımı Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.17	Terne-Ünye Ayrımı-İkizce Yolu Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2005-2027	Ordu ilinde uygulanacak olan proje ile ikmal ihalesi bünyesinde ihtiyaç duyulan çalışmalara devam edilecektir.
C.18	Korgan-Çamiçi Yolu Projesi	Ordu, Tokat	Karayolları Genel Müdürlüğü		2004-2027	Korgan-Çamiçi Yolu Projesi kapsamında 24,2 km yolda çalışmalar gerçekleştirilecektir.
C.19	Aybastı-Reşadiye Yolu Projesi	Ordu, Tokat	Karayolları Genel Müdürlüğü		2012-2027	Aybastı-Reşadiye Yolu Projesi kapsamında muhtelif kesimlerde iyileştirme ve onarım çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.20	Terne-Ordu-Piraziz Yolu Üstyapı Kaplama Yenileme ve Onarımı Projesi	Ordu, Samsun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2018-2027	110,2 km uzunluğundaki Terne-Ordu-Piraziz Yolu Üstyapı Kaplama Yenileme ve Onarımı Projesi kapsamında 12,2 km bölünmüş yolda bitümlü sıcak karışım kaplama çalışmaları tamamlanmıştır. Plan döneminde geriye kalan 98 km uzunluğundaki etap için çalışmalar tamamlanacaktır.
C.21	Karadeniz Sahil Yolu Köprüleri Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2023-2027	Ordu ilinde uygulanacak olan Karadeniz Sahil Yolu Köprüleri Projesi kapsamında 3 adet köprünün yapımı gerçekleştirilecektir.
C.22	Derepazarı-Kendirli Yolu Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2016-2027	Proje kapsamında İyidere-İkizdere Kendirli İl Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.23	Çorum-İskilip Yolu Projesi	Çorum	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Çorum-İskilip Yolu Projesi kapsamında bitümlü sıcak karışım kaplama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.24	15. Bölge Hududu Osmancık Yolu Projesi	Çorum	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Çorum ilinde uygulanacak olan proje ile farklı seviyeli kayşak yapımı ve üstyapı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.25	Niksar Ayrımı-Başçıftlık/Aybastı- Reşadiye Ayrımı Projesi	Tokat	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Niksar Ayrımı-Başçıftlık/Aybastı- Reşadiye Ayrımı Projesi kapsamında üstyapı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.26	Ulubey-Gürgentepe-Gölköy Yolu Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Ulubey-Gürgentepe-Gölköy Yolu Projesi kapsamında bitümlü sıcak karışım kaplama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
C.27	Yalıncak-Bulak-Çağlayan Yolu Projesi	Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje kapsamında; Yalıncak-Bulak-Çağlayan Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri ve heyelanı yapım işleri gerçekleştirilecektir.
C.28	Borçka-Camili Yolu Projesi	Artvin	Karayolları Genel Müdürlüğü		2017-2027	Proje kapsamında Borçka - Camili Yolu Muratlı - Güreşen Ayırım Köprüsü ve bağlantı yolları kapsamında çalışmalar gerçekleştirilecektir.
C.29	Rize-Çayeli-Büyükköy Ayırımı Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2018-2027	Proje kapsamında (Rize-Çayeli) Ayırımı-Akpınar-Büyükköy Yolu arası toprak işleri, sanat yapıları, üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.30	Espiye-Tirebolu Ayırımı-Güce Yolu Projesi	Giresun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2018-2027	Espiye-Tirebolu Ayırımı-Güce Yolu Projesi kapsamında bağlantı yolları dâhil toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.31	Güneysu-Başköy İl Yolu Projesi	Rize	Karayolları Genel Müdürlüğü		2018-2027	Proje kapsamında Güneysu il Yolu, Güneysu-Başköy Yolu, Merkez Mahalle Yolu ve Güneysu-Ortaköy İl Yolunda ikmal çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.32	Samsun-Yakakent Yolu Projesi	Samsun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2019-2027	Samsun-Yakakent Yolu Projesi kapsamında üstyapı onarım çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.33	Yomra-Özdil-Yağmurdere Yolu Projesi	Gümüşhane, Trabzon	Karayolları Genel Müdürlüğü		2019-2027	Proje kapsamında Yomra-Özdil-Yağmurdere İl Yolu toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.34	Terne-Fatsa Ayırımı/Akkuş-Ünye Niksar Ayırımı Projesi	Ordu	Karayolları Genel Müdürlüğü		2021-2027	Ordu ilinde uygulanacak olan Terne-Fatsa Ayırımı/Akkuş-Ünye Niksar Ayırımı Projesi ile 64,1 km etaplık alanda çalışmalar devam edecektir.
C.35	Artova-Tokat-16.Bölge Hududu Ayırımı Projesi	Tokat	Karayolları Genel Müdürlüğü		2022-2027	Tokat ilinde uygulanacak olan Artova-Tokat-16.Bölge Hududu Ayırımı Projesi ile bitümlü sıcak karışım kaplama çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.36	Samsun Şehir Geçişi Projesi	Samsun	Karayolları Genel Müdürlüğü		1993-2027	Samsun Şehir Geçişi Projesi kapsamında Yeşilkent Kavşağında halihazırda devam eden çalışmalar tamamlanacaktır.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
C.37	Giresun-Dereli Ayrımı-Akkaya Yolu Projesi	Giresun	Karayolları Genel Müdürlüğü		2022-2027	Proje kapsamında Giresun-Dereli-Şebinkarahisar Yolu, Giresun-Espiye Ayrımı Dereli Devlet Yolu arası sel hasarlarının giderilmesi, trafik güvenliğinin sağlanması, Dereli-Akkaya Yolu, toprak işleri, sanat yapıları, köprü işleri ve üstyapı işleri gerçekleştirilecektir.
C.38	Giresun Üniversitesi Derslik ve Merkezi Birimler ile Tıp Fakültesi Morfoloji Binasının Yapım İş Projesi	Giresun	Giresun Üniversitesi		2020-2026	Proje ile Giresun Üniversitesi eğitim çalışmalarını kapsamında 19.400 m ² alan oluşturulacaktır.
C.39	Hitit Üniversitesi Derslik ve Merkezi Birimlerin Yapım Projesi	Çorum	Hitit Üniversitesi		2008-2026	Proje ile Hitit Üniversitesi eğitim çalışmalarını kapsamında 38.392 m ² alan oluşturulacaktır.
C.40	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Derslik ve Merkezi Birimlerin Yapım Projesi	Rize	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi		2008-2026	Proje ile Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi eğitim çalışmalarını kapsamında 31.000 m ² alan oluşturulacaktır.
C.41	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Derslik ve Merkezi Birimlerin Yapım Projesi	Tokat	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi		2022-2026	Proje ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi eğitim çalışmalarını kapsamında 32.385 m ² alan oluşturulacaktır.
C.42	Tokat-Turhal Güllüt İçmesuyu Projesi	Tokat	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2012-2027	Tokat-Turhal Güllüt İçmesuyu Projesi kapsamında 64,80 hm ³ depolama, 45.000 m ³ /gün kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi, 14,84 hm ³ /yıl kapasiteli içmesuyu temini ve 40,55 km isale hattı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.43	Çorum Koçhisar 2. Merhale İçmesuyu Projesi	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2018-2026	Çorum Koçhisar 2. Merhale İçmesuyu Projesi kapsamında 60.000 m ³ /gün kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi, 12,12 hm ³ /yıl kapasiteli içmesuyu temini ve 69 km isale hattı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.44	Gümüşhane Bahçecik İçmesuyu Projesi	Gümüşhane	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2021-2026	Gümüşhane Bahçecik İçmesuyu Projesi kapsamında 25.000m ³ /gün kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi, 5,46 m ³ /yıl kapasiteli içmesuyu temini ve 28,90 km isale hattı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.45	Samsun Terme İçmesuyu Projesi	Samsun	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2016-2028	Samsun Terme İçmesuyu Projesi kapsamında 16,13 hm ³ depolama, 100.000 m ³ /gün kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi, 25,74 hm ³ /yıl içmesuyu temini ve 32 km isale hattı işi tamamlanacaktır.

Eylem No	Proje Adı	Yer	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
C.46	Çorum-Osmancık İçmesuyu Projesi	Çorum	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		2020-2028	Çorum-Osmancık İçmesuyu Projesi kapsamında 13.000 m ³ kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi, yıllık 4,20 hm ³ içmesuyu temini ve 15,8 km uzunluğundaki isale hattı çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.47	Sürdürülebilir Şehirler (Amasya) Projesi	Amasya	İller Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü		2022-2025	Sürdürülebilir Şehirler (Amasya) Projesi kapsamında depolama, isale hattı, şebeke çalışmaları gerçekleştirilecektir.
C.48	Suluova İltisak Hattı Yapımı Projesi	Amasya	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü	UAB, CSBB, Valilikler, Yerel Yönetimler, DOKAP BKİ	2020-2026	Suluova İltisak Hattı Yapımı Projesinin etüt-proje çalışmaları tamamlanmıştır. Proje kapsamında Amasya ili Suluova ilçesinde iltisak hattı yapılacaktır.
C.49	Havza OSB İltisak Hattı Yapımı Projesi	Samsun	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü	UAB, CSBB, Valilikler, Yerel Yönetimler, DOKAP BKİ	2025-2026	Havza OSB İltisak Hattı Yapımı Projesi kapsamında Samsun ili Havza ilçesinde 2,7 km uzunluğunda iltisak hattı inşaatı gerçekleştirilecektir.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

DOKAP

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Doğu Karadeniz Projesi
Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı